

Kulttuurin palveluverkkosuunnitelma 2035

Versio 20.12.2023

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Valmisteluprosessi	4

OSA 1: Lähtökohdat

Valmistelua ohjaavat periaatteet	6
Kulttuurin toimintaa ohjaavat lait ja sopimukset	6
Strategiset tavoitteet	8
Kulttuuri osana kaupunkikehittämistä	9
Toiminnan nykytila	12
Toimintamuodot	12
Palveluyksiköt	14
Kaupungin kulttuuripalvelut osana elämystalouden ekosysteemiä	18
Palvelujen käyttö	19
Digitaaliset palvelut	20
Museot	21
Kirjastot	22
Konsertit, kurssit ja tapahtumat	23
Työväenopiston kurssikertojen määrä	24
Jonoon ilmoittautuneet ja jääneet osallistujat työväenopistossa	25
Tuloksellisuus ja kulttuuriin panostaminen	26
Tampere kulttuurikaupunkina Suomessa	28
Muualla tapahtuu	30
Palveluverkon nykytila	31
Palveluverkon ulkopuoliset kaupungin omistamat kulttuurikiinteistöt	34
Yhteenveto nykyisestä palveluverkosta	35

OSA 2: Muutostrendit ja kehittämistarpeet

Demografiset muutokset ja kulttuuripalvelut	37
Asukkaiden tarpeet	38
Asuinalueiden erityispiirteet	39
Palveluverkon ja toiminnan tunnistetut kehittämistarpeet	41

OSA 3: Palveluverkko 2035

Visio: Tampereen kulttuurin ja elämysten alueet	43
Palveluverkon tavoitteet ja keskeiset hankkeet	44
Palveluverkko suhteessa kaupungin strategiaan ja kehittämiseen	45
Tulevaisuuden edelläkävijyyttä: Miljoonan kävijän museokaupunki	46
Tulevaisuuden edelläkävijyyttä: Esittävien taiteiden pääkaupunki	51
Tekevät yhteisöt: Luovien ihmisten koti	55
Yhdenvertaiset yksilöt: Esteettömät ja kaikille saavutettavat lähipalvelut	61
Suunnitelman toteuttamisen periaatteet	67
Aikataulu ja kustannukset	68
Yhteenveto	75

Liitteet	77
----------------	----

Johdanto

Tampereen kaupungin tuottamat ja tukemat kulttuuripalvelut tarjoavat asukkaille ja vierailijoille, elämyksiä sekä mahdollisuuksia uuden oppimiseen ja itsensä ilmaisuun. Tavoitteena on parantaa jokaisen asukkaan hyvinvointia ja osallisuutta, kehittää luovuutta ja taitoja sekä lisätä Tampereen ja Pirkanmaan vetovoimaa omaleimaisena asuin- ja matkailupaikkakuntana.

Tampere on monella mittarilla menestyvä kulttuurikaupunki: kävijämäärät ovat kasvaneet tasaisesti koronakriisiin asti, asiakaskontaktien yksikköhinnat ovat laskussa, asiakastyytyväisyys on korkealla ja palvelujen käyttömäärät per asukas ovat suurten kaupunkien huippua.

Kulttuuriin panostaminen on paitsi kuntien lakisääteinen tehtävä, myös strateginen valinta. Tampereen maine haluttavana asuinpaikkakuntana ja elävänä kulttuurikaupunkina kulkevat käsikädessä. On tärkeää, että kulttuurin palvelurakennetta päivitetään vastaamaan kaupungin kasvua, kasvutavoitteita ja muuttuvaa väestörakennetta.

Tässä suunnitelmassa tarkastellaan paitsi palveluverkon kehittämistä ja merkittäviä rakennushankkeita, myös laaja-alaisesti palvelujen järjestämistapoja.

Palveluverkkosuunnitelma on tavoitteellinen. Jokainen hanke käy läpi oman päätöksentekoprosessinsa kaupungin käytäntöjen mukaisesti.

Valmistelun lähtökohtia ovat olleet:

- kaupungin pito- ja vetovoiman vahvistaminen;
- palvelujen laadun ylläpitäminen;
- palvelujen saavutettavuuden turvaaminen;
- luovien alojen toimintamahdollisuuksien varmistaminen;
- kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistäminen;
- kulttuurin tilahankkeiden ja kaupunkikehittämisen yhteen liittäminen;
- palvelurakenteen selkiyttäminen ja vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden lisääminen;
- palveluverkon sovittaminen yhteen muiden palveluverkkojen kanssa;
- palvelujen esteettömyyden ja saavutettavuuden turvaaminen;
- luoda kaikille sopivia, yhdenvertaisia sekä sosiaalisesti turvallisia tiloja.

Suunnitelman taustamateriaalina on hyödynnetty seuraavia selvityksiä ja suunnitelmia:

- Kulttuuristrategia 2019
- Esittävien taiteiden opetuksen nykytila ja tulevaisuuden koulutuspolut -selvitys 2019
- Kirjaston palveluverkkosuunnitelma 2019
- Kulttuuritilaselvitys 2021
- Kulttuurin asukastutkimus 2022
- Pirkanmaan kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2023

Valmisteluprosessi

Kuntalaisten osallistuminen valmisteluun

- Aiemmat selvitykset ja työryhmät
- Kulttuurin asukastutkimus 2022
- Tapaamiset ja neuvottelut kulttuuriorganisaatioiden kanssa 2022-2023
- Avoin asukastilaisuus Metsossa ja verkossa 17.10.2023
- Lausunnot vaikutusten ennakoarviointiin:
  - Vanhusneuvosto
  - Vammaisneuvosto
  - Maahanmuuttajaneuvosto

Käsittely toimielimissä

- 27.3. Kaupungihallituksen kehittämiskokous (luonnos)
- 12.6. Kaupunginvaltuuston iltakoulu (luonnos)
- 12.9. Kulttuurin palveluryhmän johtoryhmä
- 20.9. Sivistyspalvelualueen johtoryhmä
- 29.9. Palveluverkko, investoinnit ja maankäyttö -ohjausryhmä
- 17.10. Kaupungin johtoryhmä (teemalla Hiedanranta ja musiikkioppilaitokset)
- 6.11. Kaupunginhallitus
- 29.11. ja 19.12. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

OSA 1

Lähtökohdat

Valmistelua ohjaavat periaatteet

Kulttuurin toimintaa ohjaavat lait ja sopimukset

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta,

jonka mukaan kunnan tehtävänä (3 §) on mm.:

- edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
- luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
- edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa;
- tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen.

Kirjastolaki,

jonka mukaan yleisen kirjaston tehtävänä (6 §) on mm.:

- tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Museolaki,

jonka mukaan museotoiminnan tarkoituksena (2 §) on mm.:

- kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen tallentaminen ja säilyttäminen;
- aineistojen ja tiedon saatavuuden, saavutettavuuden ja käytön edistäminen;
- kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen esittäminen ja elämysten tarjoaminen;
- yleisötyö, vuorovaikutus sekä opetuksen ja kasvatuksen edistäminen.

joka määrittää (2 luku 5 § mom. 8)

- museon tilat ovat tarkoituksenmukaiset.

Laki vapaasta sivistystyöstä,

jonka mukaan vapaan sivistystyön tarkoituksena ja tavoitteena (1 §) on:

- järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta;
- edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista;
- vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Sopimukset ja päätökset

- Tampereen kaupungin ja Sara Hildénin säätiön välinen sopimus taidekokoelman hoidosta
- Tampereen kaupungin ja Ylöjärven kaupungin välinen sopimus vapaan sivistystyön palvelujen järjestämisestä
- Tampereen kaupungin ja opetus- ja kulttuuriministeriön välinen sopimus maakunnallisista vastuumuseotehtävistä
- Pirkanmaan kuntien yleisten kirjastojen yhteistoimintasopimus.

Strategiset tavoitteet

PORMESTARIOHJELMA: Ihmisten Tampere. Mahdollisuuksien kaupunki.

- Kulttuurialojen tekijöille ja yrittäjille on mahdollistettava työtiloja.
- Hiedanrannan alueelle tulee toteuttaa monenlaisia tapahtumia tukevia tilaratkaisuja.
- Tampereen taidemuseon ja Sara Hildénin taidemuseon rakentaminen tulee aloittaa.
- Nekalan taide- ja kulttuurikeskuksen tarveselvityksen päätyttyä hanketta tulee edistää.
- Taiteilijoille tulee tarjota vaihtoehtoisia työ- ja toimitiloja.
- Ruskon kokoelmakeskus tulee peruskorjata.
- Edistetään teattereiden perusparannushankkeita.
- Kirjastot tulee pitää kaikkien saatavilla.

TEKEMISEN KAUPUNKI: Tampereen kaupunkistrategia 2035

- Varmistamme monipuoliset ja helposti saavutettavat vapaa-ajan ja harrastamisen mahdollisuudet. Kaupunkiympäristömme tukee aktiivista elämäntapaa.
- Vahvistamme yhdistysten ja järjestöjen toimintaedellytyksiä.
- Tarjoamme mahdollisuuksia vapaaehtoiselle ja omaehtoiselle toiminnalle.
- Kannustamme kaupunkilaisia tekemään Tampereesta omannäköisensä.
- Tuemme asuinalueiden yhteisöllisyyttä ja asukasosallisuutta.
- Viihtyisissä ja yhteisöllisissä kaupunkitiloissa kohtaaminen on helppoa.
- Olemme luovien ihmisten koti. Tampere tunnetaan kansainvälisen tason tapahtumien ja kulttuurin keskittymänä.
- Houkuttelemme elämysten äärelle ympäri vuoden.
- Luomme yrittäjille ja yrityksille parhaat puitteet onnistua.
- Tuemme yritysten syntyä, kasvua ja kansainvälistymistä tuomalla eri toimijat yhteen.

Kulttuuri osana kaupunkikehittämistä

Elämystalouden kehitysohjelma

Tampereesta kehitetään kansainvälisesti merkittävää luovien alojen ja elämyspalvelujen keskittymää. Useat tilahankkeet kytkeytyvät osaksi kehitysohjelman tavoitteita ja työpaketteja. Nekalan kulttuurikampuksella ja Hiedanrannan tehtaassa luodaan edellytyksiä uusien ilmiöiden ja luovan liiketoiminnan kehittymiselle. Taidemuseohankkeet ovat pohja uudistuvalla museokaupungille ja kulttuurimatkailun kasvulle.

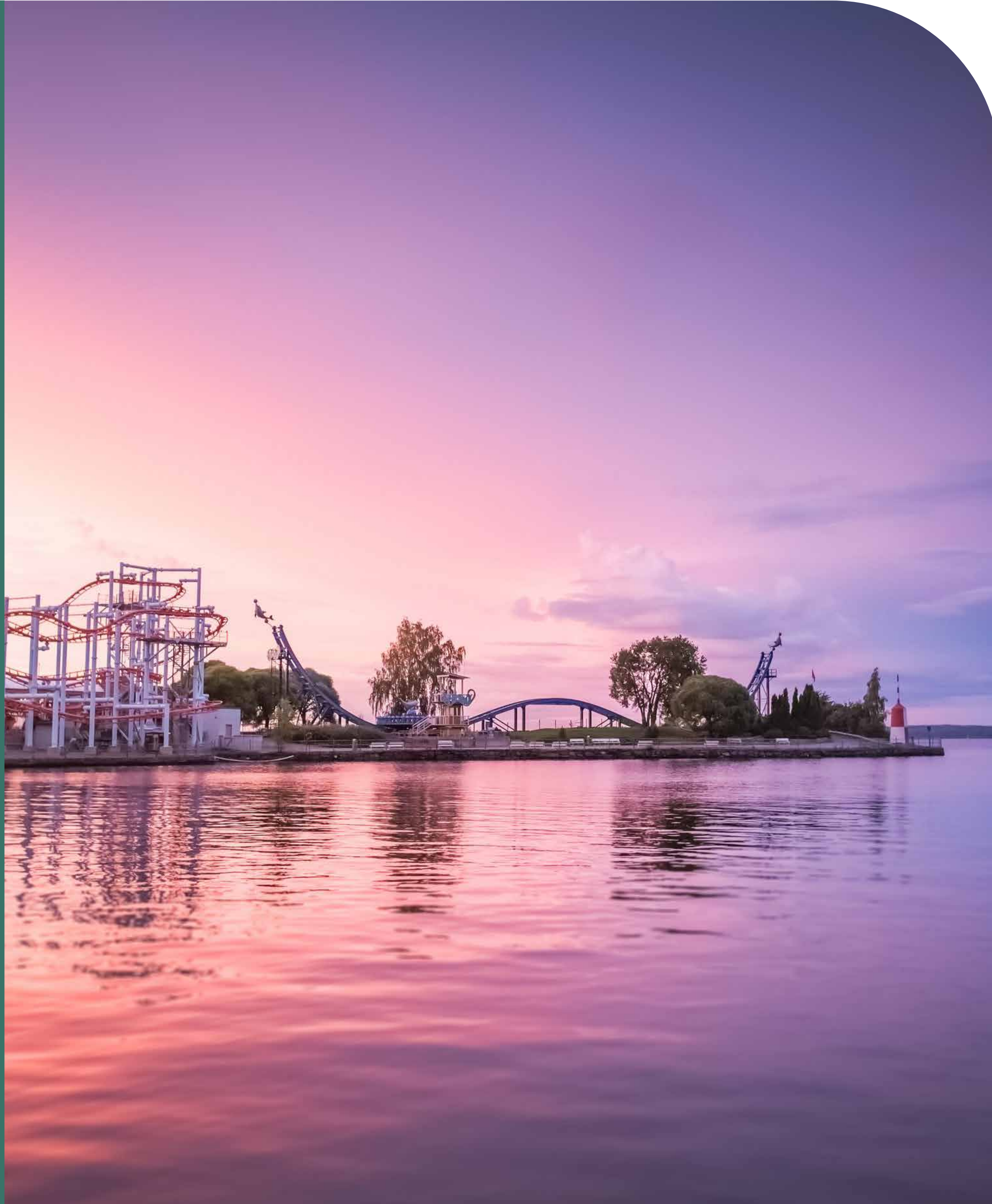
Viiden tähden keskusta

Tampereen läntisen keskustan visiona on vahvistaa läntisen keskustan identiteettiä kulttuurin kaupunginosana. Kulttuurikehä sitoo yksittäiset kohteet suureksi kokonaisuudeksi. Taidemuseohankkeet nostavat koko alueen ja kaupungin profiilia ja lisäävät kävijävirtoja.

Tullin alueen kulttuuri- ja tapahtumafasiliteettien toiminta ja uudistukset ovat sidoksissa alueen kehittämiseen. Tullikamarin kulttuurikeskuksen perusparannus ja Tampere-talon kehittäminen ovat keskeisiä lähitulevaisuuden hankkeita.

Hiedanranta

Hiedanrannan kehitysohjelman tavoitteena on luoda elämyksellinen kaupunginosa, joka houkuttelee kävijöitä kauempaakin. Alue on jo profiloitunut Väliaikainen Hiedanranta -toiminnan myötä luovaksi keskittymäksi. Alueen sydämessä sijaitseva Tehdas ja kartanopuisto luovat ainutlaatuiset kansainvälisen mitatakaan puitteet tapahtumille, kulttuurille ja elämystaloudelle. Elämyspalvelujen houkuttelemien asiakasvirtojen ympärille syntyy palveluja ja mainevaikutukset edistävät merkittäväksi alueen kehittämistavoitteita.

Elämyksellinen Särkänniemi

Uudistuvasta Särkänniemestä muodostuu kansainvälisesti kiinnostava elämysten, hovin ja matkailun keskittymä. Uudet palvelut vaativat tilaa. Särkänniemen kehittäminen mahdollistuu Sara Hildénin taidemuseon siirtyessä Finlaysonille ja Nekalan koulun tarjotessa vaihtoehtoisia tiloja mm. Onkiniemen kulttuuritoimijoille.

Asuinalueiden kehittäminen

Tampereen tavoitteena on varmistaa tasaisesti jakautunut hyvinvointi koko kaupungin alueella. Kulttuurin rooli alueiden yhteisöllisyyden edistäjänä on merkittävä ja tilat ja toiminta tulee ottaa huomioon alueita ja niiden tiloja kehitettäessä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Kulttuuritoiminta kytkeytyy tiiviisti yhteen kunnan yhä vahvempaan rooliin hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. Asukkaiden tuen tarpeiden ja moninaisuuden kasvaessa korostuu tarve saavutettaville ja kohdennetuille palveluille, joita toteutetaan yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen ja laajan toimijaverkoston kanssa.

Hiilineutraaleja tekoja

Palveluverkon kehittämisessä pyritään luomaan tehokasta tilankäyttöä. Uudet kohteet sijoittuvat hyvien joukkoliikenneyhteysien, etenkin raitiotieverkon äärelle. Vanhoja kiinteistöjä kunnostetaan purkamisen sijaan kulttuurikäyttöön. Rakentamisessa otetaan huomioon kaupungin ilmastotavoitteet ja energiatehokkuus. Kulttuurin olosuhteita parantamalla houkutellaan ihmisiä aineettomaan kulutukseen ja lähimatkailuun ja lisätään empatiakykyä ja ymmärrystä maailman tilasta.

Toiminnan nykytila

Toimintamuodot

1. Näyttelytoiminta

Tuomme museoihin ja kulttuuritaloihin esille maailman ilmiöitä, paikallisia tekijöitä ja korkeatasoista taidetta. Näyttelyt tarjoavat elämyksiä, tietoa ja paikkoja yhdessä oloon ja oivalluksiin. Vetovoimaisten maailmanluokan näyttelyiden ääni kuuluu kauas ja niiden perässä tullaan Tampereella kaukaakin.

Palvelut: Museokeskus Vapriikki, Museo Milavida, Muumimuseo, Tampereen taidemuseo, Sara Hildénin taidemuseo, Amurin museokortteli, Laikun galleria, Lastenkulttuurikeskus Rullan näyttelyt, Haiharan taidekeskus, kirjastojen näyttelytilat, Taiteen perusopetuksen oppilasnäyttelyt

2. Tapahtumat ja konsertit

Hetkessä tapahtuvat kulttuuritilaisuudet tuovat ihmiset yhteen ja nostavat arjen yläpuolelle. Täysimittaisen sinfoniaorkesterin esittämät sävelteokset ja kansainvälisten jazz-tähtien säestämät illat luovat mieleen painuvia kokemuksia. Kaupungin puistoissa, museoissa ja kirjastoissa soivat konsertit, kaupunginosatapahtumat ja lastentapahtumat tarjoavat saavutettavaa lähikulttuuria.

Palvelut: Tampere Filharmonia, Tampereen Musiikkijuhlat, Puistokonsertit, kaupunginosatapahtumat, lastentapahtumat, Kulttuuritalo Laikku, Museoiden, kirjastojen ja työväenopiston tapahtumat, tapahtumastriimaukset ja -taltioinnit, Tampere-talo, Tullikamarin Pakkahuoneen ja Tallipihan toiminnan mahdollistaminen

3. Mahdollisuuksia oppimiseen ja ilmaisuun

Luomme mahdollisuuksia uuden oppimiseen ja ihmisenä kasvamiseen. Kehitämme luovuustaitoja ja kykyä oppia. Herätämme mielikuvituksen, kannustamme katsomaan asioita uusista näkökulmista ja tuomme kulttuurin ja yhteiskunnan ajankohtaisia teemoja keskusteluun. Uudet taidot auttavat arjessa, itsensä ilmaisemisessa ja rakentavat polkuja opintoihin ja työelämään.

Palvelut: Kirjastot, Tampereen seudun työväenopisto, Kulttuurikasvatusohjelma Taidekaari, Taiteen perusopetuksen järjestäminen, tuki ja koordinaatio, kulttuurikeskusten ja museoiden työpajat, opastukset ja museopedagogiikka, luennot ja keskustelutilaisuudet, orkesterin musiikkipedagogiset sisällöt

4. Kohdennetut kulttuurihyvinvointipalvelut

Varmistamme, että kulttuuri koskettaa jokaista tamperelaista. Vahvistamme palvelujen saavutettavuutta madaltamalla osallistumisen kynnystä ja kohdentamalla palveluja erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville. Tuomme ihmisiä yhteen ja luomme mahdollisuuksia sosiaalisten siteiden vahvistamiseen.

Palvelut: Kirjastoautot, kirjaston maksuttomat tapahtumat asuinalueilla, kirjaston kotipalvelut kotona ja palvelutaloissa asuville, ikäihmisten kulttuuritoiminta, peräkonttimuseo, kulttuurinen kuvapuhelu kotihoidon asiakkaille, neuvoloiden kulttuuripajat, Lastenkulttuurikeskus Rulla, kulttuurikurssit pienten lasten perheille, maahanmuuttajien kotouttava toiminta, Kaikukortti, museoiden ilmais- ja kohderyhmäpäivät, Kulttuuriluotsit

5. Kulttuuriperintötyö ja julkinen taide

Vaalimme Tampereen tarinaa ja teemme tutuksi maailman ilmiöitä. Vahvistamme paikallista identiteettiä säilyttämällä, suojelemalla ja tutkimalla paikallista kulttuuri- ja taidehistoriaa sekä luonnonperintöä. Kokoelmat ovat näyttelytoiminnan perusta. Julkisella taiteella luomme paikan tuntua ja ilahdutamme arjes-

sa. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän roolin ja rahoituksen nojalla toimimme koko Pirkanmaan alueella. Mahdollistamme uuden kulttuuriperinnön kuten nykytaiteen ja uusien sävelteosten syntyä ja säilymistä.

Palvelut: Pirkanmaan maakuntamuseo, Pirkanmaan vastuumuseo, museoiden kokoelmatyö, julkisen taiteen sijoituskoelma, Tampere Filharmonia ja Musiikkijuhlat, kirjaston aineistokokoelmat ja kulttuuriperintöä koskevan tiedon välitys kansallisesti, kulttuuriraitit

6. Tekevien ihmisten ja yhteisöjen tuki

Avustamme kulttuurin tekijöitä suurista teattereista ja tapahtumista kaupunginosakuoroihin ja -taideyhteisöihin. Kannustamme, opastamme ja luomme alustoja kohtaamisille ja tiedon kululle. Tilat mahdollistavat yhteisöjen ja yksilöiden tapaamisia, harrastamista ja opiskelua sekä ammattimaista taiteellista työtä.

Palvelut: Avustustoiminta, kulttuuriyhteisöjen tuki- ja neuvonta, kulttuuriyhteisöjen tilat, tilavuokraus, tilat oleskeluun, opiskeluun ja harrastamiseen kirjastoissa, tapahtumat ja näyttelyt paikallisten tekijöiden alustana

Palveluyksiköt

Kaupungin kulttuuripalveluja tuotetaan pääasiallisesti kulttuurin palveluryhmän seitsemässä yksikössä.

Kaupunkikulttuuriyksikkö

Kaupunkikulttuuriyksikkö edistää kulttuurin keinoin kuntalaisten hyvää elämää sekä kaupungin veto- ja pitovoimaa. Lisäksi yksikkö tukee kulttuurikentän toimintamahdollisuuksia erilaisten avustusten, tilojen ja muiden palvelujen avulla. Kaupunkikulttuuriyksikön tuottamia palveluja ovat muun muassa ikäihmisille ja maahanmuuttajille suunnatut toiminnot, kirjastojen tapahtumatoiminta, Taidekaari-kulttuurikasvatusohjelma ja muut lastenkulttuuripalvelut sekä festivaalit.

Kaupunkikulttuuriyksikön ylläpitämiä kulttuuritaloja ovat Kulttuuritalo Laikku ja Laikunlava, Haiharan taidekeskus sekä Lastenkulttuurikeskus Rulla. Lisäksi yksikön kautta voi varata kaupungin puistolavoja. Toimisto sijaitsee Kulttuuritalo Laikussa kaupungin keskustassa.

Tampereen seudun työväenopisto

Tampereen seudun työväenopisto on kaikille avoin vapaan sivistystyön oppilaitos, joka järjestää kursseja kaikenikäisille tiedon, terveyden edistämisen, taiteen, kädentaitojen ja kielten ainealueilla yli 70 opetuspaikassa Tampereella, Ylöjärvellä ja verkko-opintoina.

Taiteen perusopetusta työväenopisto järjestää lapsille ja nuorille sana-, teatteri- ja kuvataiteessa ja aikuisille kuva- ja käsityön taiteessa. Työväenopistossa toimii myös yli 18-vuotiaille suunnattu kolmivuotinen kirjoittajakoulu Viita-akatemia.

Työväenopisto toteuttaa myös työllistymistä edistävää toimintaa ja maahanmuuttajakoulutusta. Opisto edistää toiminnallaan alueen asukkaiden hyvinvointia tarjoamalla mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen, omien taitojen kehittämiseen ja osallisuuden kokemiseen.

Tampereen kaupunginkirjasto

Tampereen kaupunginkirjasto tarjoaa monipuoliset ja uudistuvat kokoelmat, laitteet ja tilat oppimiseen, harrastamiseen ja työskentelyyn sekä opastusta niiden käyttöön. Tavoitteena on mahdollistaa asukkaille pääsy tiedon ja kulttuurisisältöjen äärelle, tukea lukutaitoja ja lukuharrastusta sekä edistää yhdenvertaisuutta ja yhteiskunnallista vuoropuhelua.

Kirjasto palvelee asiakkaita 15 kirjastossa, kahdessa kirjastoautossa ja myös verkossa. Kirjaston kotipalvelut toimittaa aineistoa koteihin ja palvelutaloihin niille, jotka eivät iän tai terveydentilan vuoksi pääse kirjastoon.

Tampere Filharmonia

Tampere Filharmonia on täysimittainen 97 muusikon sinfoniaorkesteri, joka toimii Tampere-talossa. Sinfoniakonserttien lisäksi Tampere Filharmonia soittaa vuosittain oopperaa ja balettia ja konsertoi Tampere Biennalessa. Sillä on myös oma kamarimusiikkisarja Faunien iltapäivä. Orkesteri on lapsille ja nuorille suunnatun musiikkikasvatustoiminnan edelläkävijänä.

Tampere Filharmonia tarjoaa korkeatasoisia, kiinnostavia ja koskettavia musiikkielämyksiä mahdollisimman saavutettavasti. Konserteilla ja muulla toiminnallaan orkesteri lisää hyvinvointia, innostaa musiikin kokijaksi ja tekijäksi sekä edistää aikamme säveltäjien luovaa työtä.

Tampere Filharmonia luo kansallista ja kansainvälistä näkyvyyttä Tampereelle ja tuo kansainvälisiä teoksia ja taitelijoita yleisölle kuultavaksi kotikaupungissa.

Sara Hildénin taidemuseo

Sara Hildénin taidemuseo on Tampereen kaupungin ylläpitämä modernin taiteen ja nykytaiteen museo. Museoon on talletettu Sara Hildénin Säätiön omistama suomalaisen ja ulkomaisen taiteen kokoelma. Museon ensisijainen velvollisuus on hoitaa ja pitää näytteillä kokoelmaan kuuluvia teoksia.

Museo järjestää vuosittain myös vaihtuvia näyttelyitä. Näyttelyohjelmaan kuuluvat suomalaisen nykytaiteen esittelyt sekä erityisenä painopisteenä kansainvälisen modernin taiteen ja nykytaiteen katselmukset. Näyttelyiden tutkimuksellinen valmistelu, julkaisutoiminta sekä erilaiset kävijäryhmät huomioiva yleisötyö ovat keskeisiä museon toiminnallisia painopistealueita. Näyttelykäynnin yhteydessä voi vierailla museon omassa kahvilassa, Café Sarassa.

Tampereen taidemuseo

Tampereen taidemuseo on Suomen kolmanneksi vanhin taidemuseo, joka hallinnoi ja hoitaa maamme toiseksi suurinta taidekokoelmaa. Tampere-talossa sijaitseva maailman ainoa Muumimuseo on osa taidemuseon organisaatiota. Tampereen taidemuseo esittelee näyttelyissään monipuolisesti taiteen historiaa sekä kotimaista ja kansainvälistä nykytaidetta. Sen alueellinen toiminta, johon sisältyy niin yleisötyötä kuin näyttelyitäkin, kattaa koko Pirkanmaan. Vuoden nuoren taiteilijan valinta, palkitseminen ja näyttely on taidemuseon merkittävä vuotuinen tapahtuma. Muumimuseo esittelee pysyvässä näyttelyssään Tove Janssonin muumikirjojen tarinan ja vaihtuvissa näyttelyissään kuvitustaiteeseen liittyviä teemoja.

Taidemuseon ja Muumimuseon kokoelmista huolehditaan Tampereen museoiden kokoelmakeskuksessa. Pirkanmaan alueellisena vastuumuseona taidemuseo neuvoo ja auttaa paikallisia toimijoita sekä järjestää toimintaa koko maakunnan alueella. Tampereen taidemuseo toteuttaa erilaisia kaupunkitaideprojekteja ja on mukana prosenttitaidehankkeissa. Se huolehtii myös julkisesta taiteesta sekä laajamittaisesta taiteen sijoittamisesta kaupungin julkisiin tiloihin. Tampereen taidemuseo järjestää monipuolisia palveluita kuvataidekokeusten syventämiseksi ja yleisön osallistamiseksi.

Historialliset museot

Historialliset museot säilyttää, tallentaa ja tutkii tamperelaista kulttuuriperintöä ja tietoa luonnosta tuleville sukupolville. Museoiden kokonaisuuteen kuuluvat Vapriikki, Museo Milavida, Tampereen luonnontieteellinen museo ja Tampereen kivimuseo, Amurin museokortteli sekä Pirkanmaan maakuntamuseo.

Me vaalimme Tampereen tarinaa ja dokumentoimme systemaattisesti tamperelaista elämänmenoa ja kaupunkikuvan muutosta. Järjestämme vuosittain toistakymmentä omaan tutkimukseemme sekä omiin monipuolisiin ja laajoihin kokoelmiimme perustuvaa näyttelyä. Avaamme ikkunoita maailman kulttuureihin tuomalla tamperelaisten ulottuville kiinnostavia kansainvälisiä suurnäyttelyitä. Tarjoamme moniaistisia elämyksiä, sävöittäviä sisältöjä ja eläytymisen mahdollisuuksia.

Pirkanmaan maakuntamuseo toimii alueellisena vastuumuseona, jonka tehtävä on edistää maakunnan kulttuuriympäristön hyvää hoitoa ja antaa asiantuntija-apua arkeologiaan, rakennuskulttuuriin, korjausrakentamiseen, paikalliskulttuurityöhön, kansalaistoimintaan ja suojelukysymyksiin liittyvissä asioissa.

Kulttuurituotanto muissa kaupungin yksiköissä

- **Nuorisopalvelut**
  - Kulttuurinen nuorisotyö
  - Nuorisokeskukset
- **Tapahtumapalvelut**
  - Suurtapahtumien hankinta
  - Bränditapahtumien tuotanto ja kehittäminen
  - Tapahtumajärjestäjien tukeminen
- **Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma**
  - Valoviikot
- **Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus**
  - Taideaineiden opetus
  - Lupa harrastaa -toiminta
- **Kaupunkiympäristön palvelualue ja tilaomaisuuden hallinta**
  - Julkisen taiteen hankkeet

Kaupungin kulttuuripalvelut osana elämystalouden ekosysteemiä

Kaupunki järjestää tai rahoittaa merkittävästi

Palveluverkkosuunnitelma keskittyy kaupungin järjestämään ja rahoittamaan toimintaan.

Ulkopuolista sekä kaupungin palvelutuotantoa tai merkittävää rahoitusta

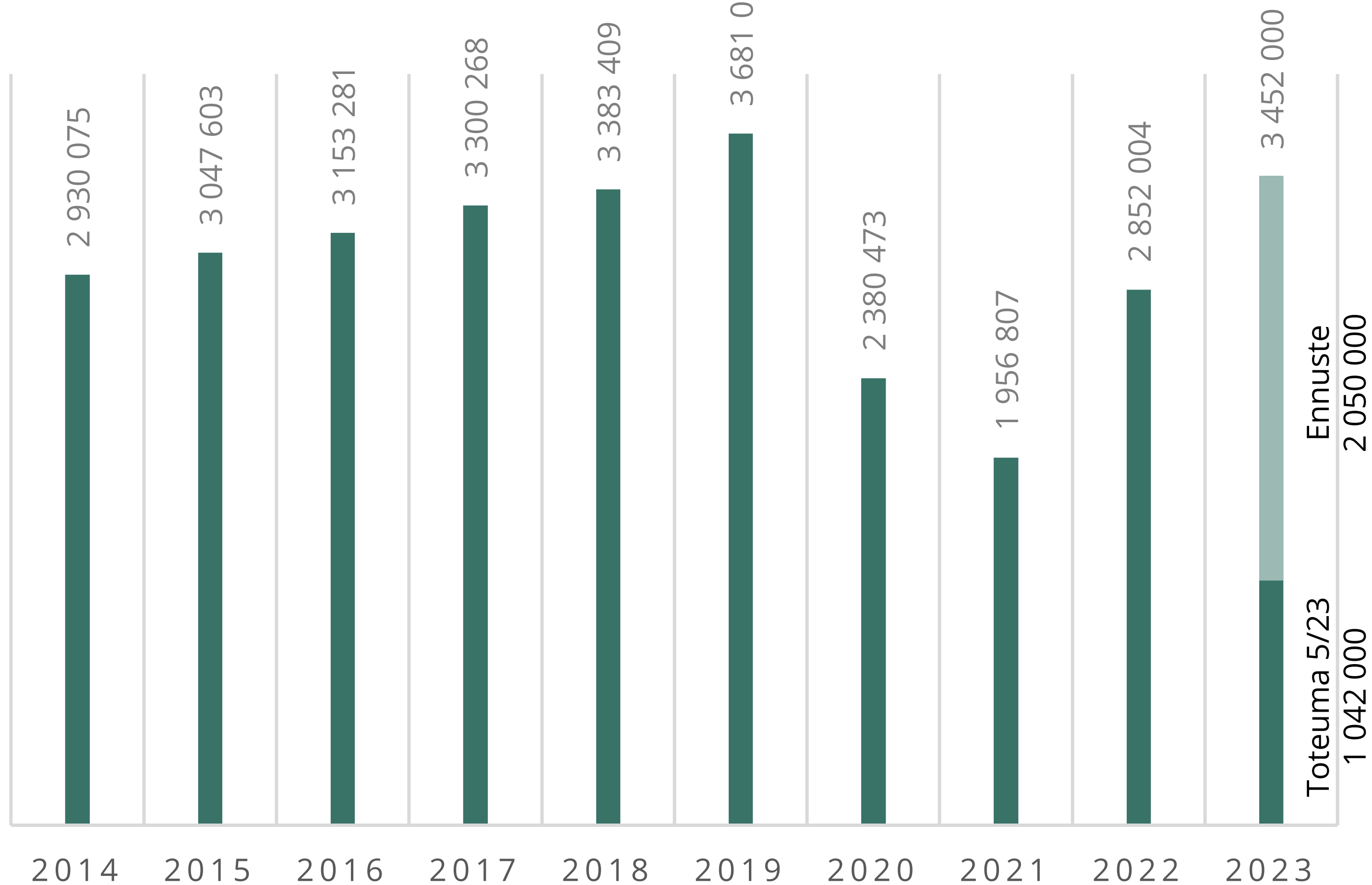
Ulkopuolinen järjestäjä

Palvelujen käyttö

■ Kävijämäärä (fyysiset käynnit)

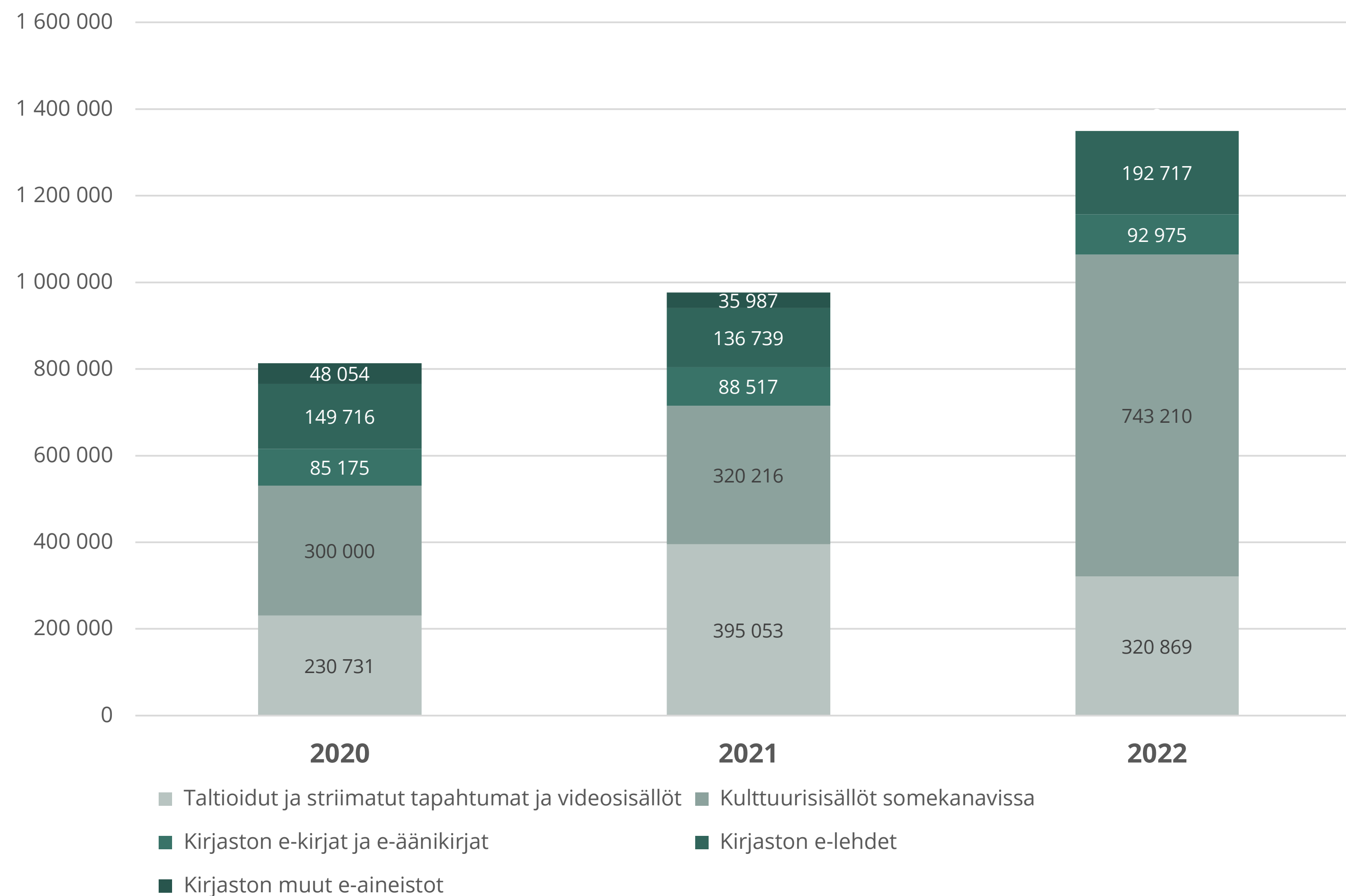
Kävijämäärät palveluissa ovat kasvaneet tasaisesti aina koronapandemiaan asti. Kaupungin tuottamat ja osarahoittamat kulttuuripalvelut tavoittavat vuosittain yli 4 miljoonaa asiakasta. Kävijämäärien odotetaan kasvavan jatkossakin.

+ 0,6 milj. avustusyhteisöjen asiakkaat (2019)

+ 1,3 milj. digitaalisten palvelujen asiakkaat (2022)

Digitaaliset palvelut

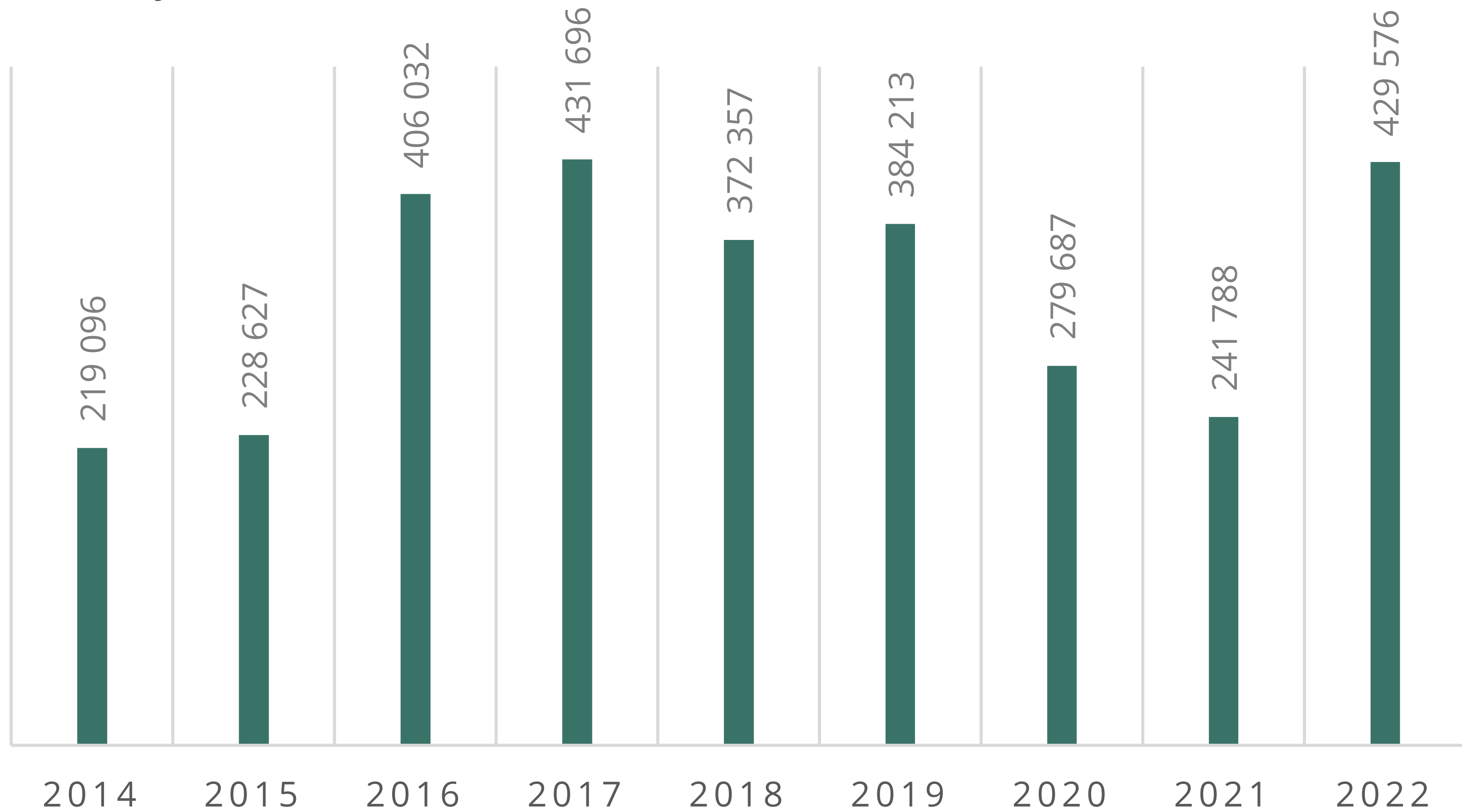
Perinteisten palvelujen rinnalle on syntynyt viime vuosina uusia digitaalisia kulttuuripalveluita täydentämään palvelutarjontaa. Kirjaston e-aineistot kasvattavat suosiotaan. Digitaaliset palvelut eivät kuitenkaan korvaa fyysisiä palveluita.

Digitaalisista kulttuuripalveluista ei olla keskimäärin yhtä kiinnostuneita kuin muista palveluista, mutta niiden käyttö on silti kasvussa. 55 % tamperelaisista arvioi käyttävänsä tulevaisuudessa enemmän digitaalisia kulttuuripalveluita (Kulttuurin asukastutkimus 2022).

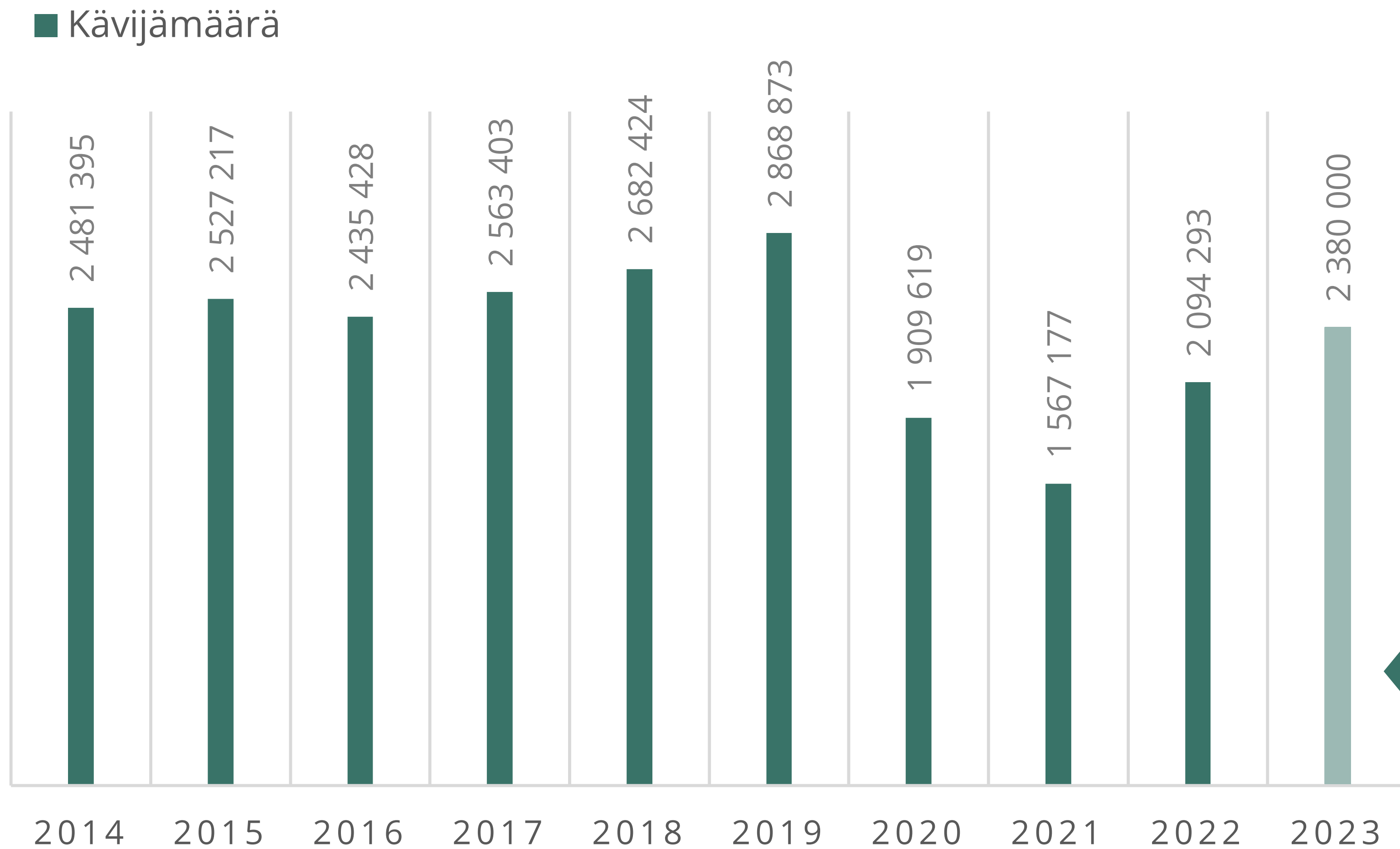
Museot

■ Kävijämäärä

Kirjastot

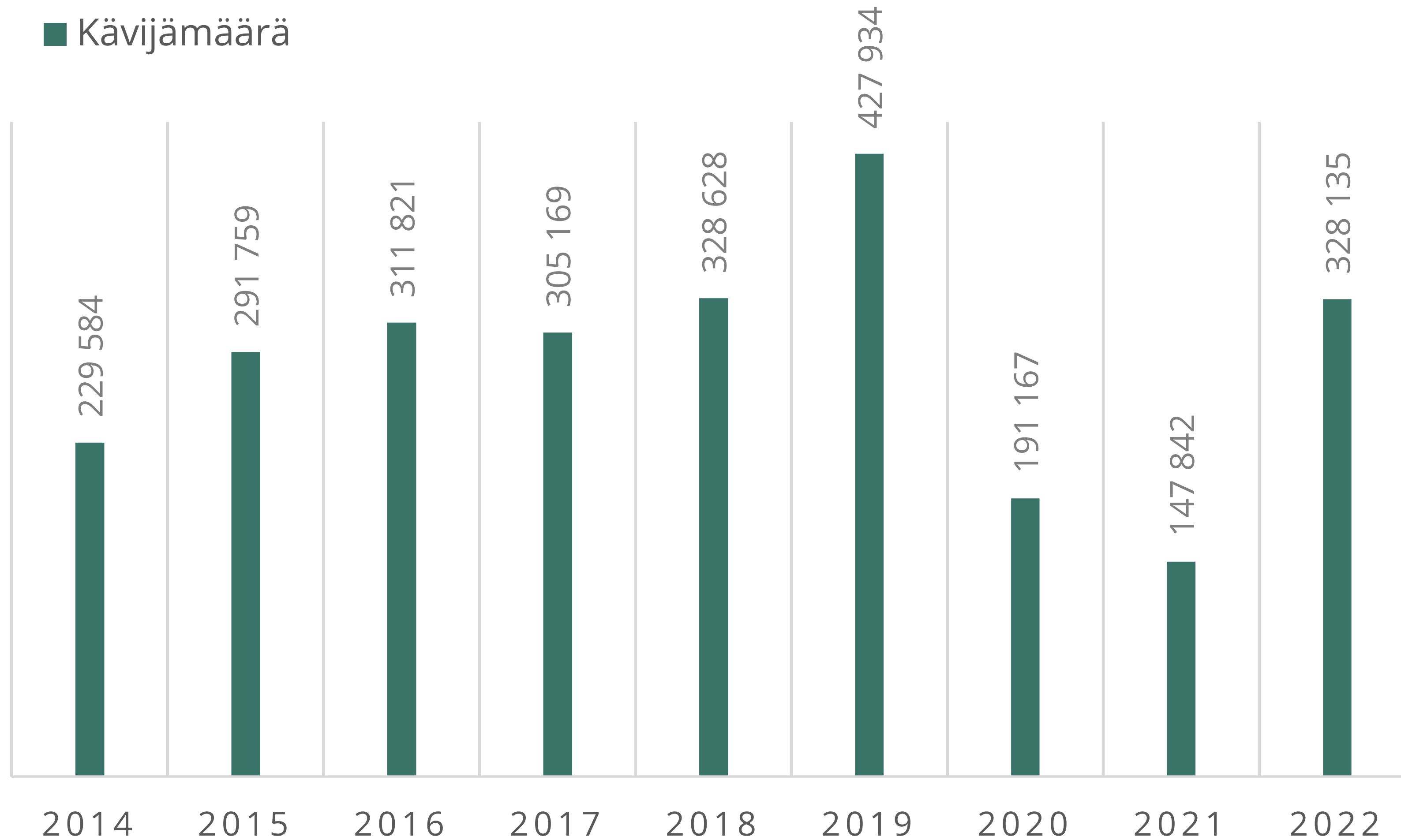

2023 ennuste
Digipalveluiden käyttö kasvanut ja
lainausmäärät pysyneet ennallaan.

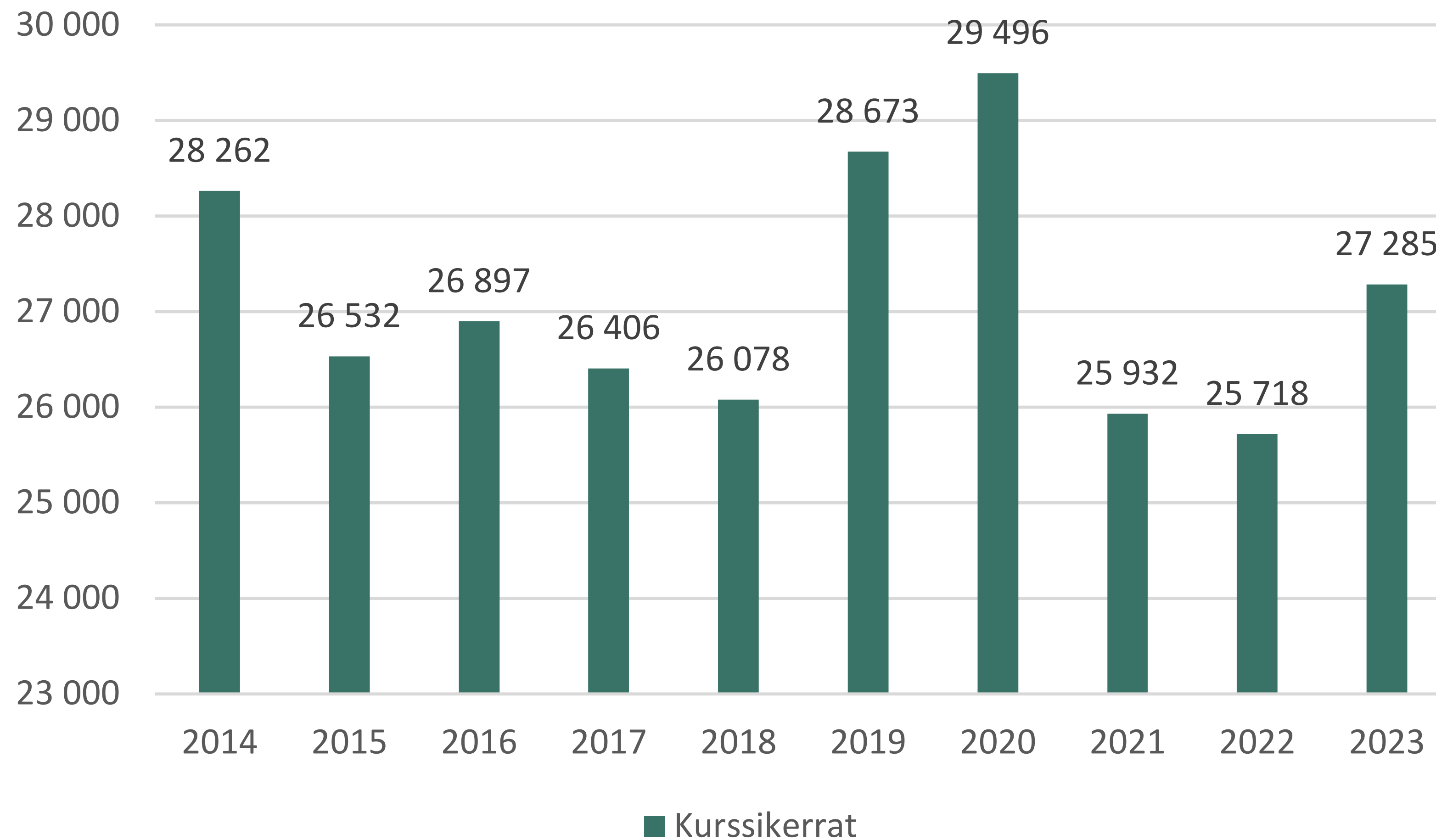
Konsertit, kurssit ja tapahtumat

■ Kävijämäärä

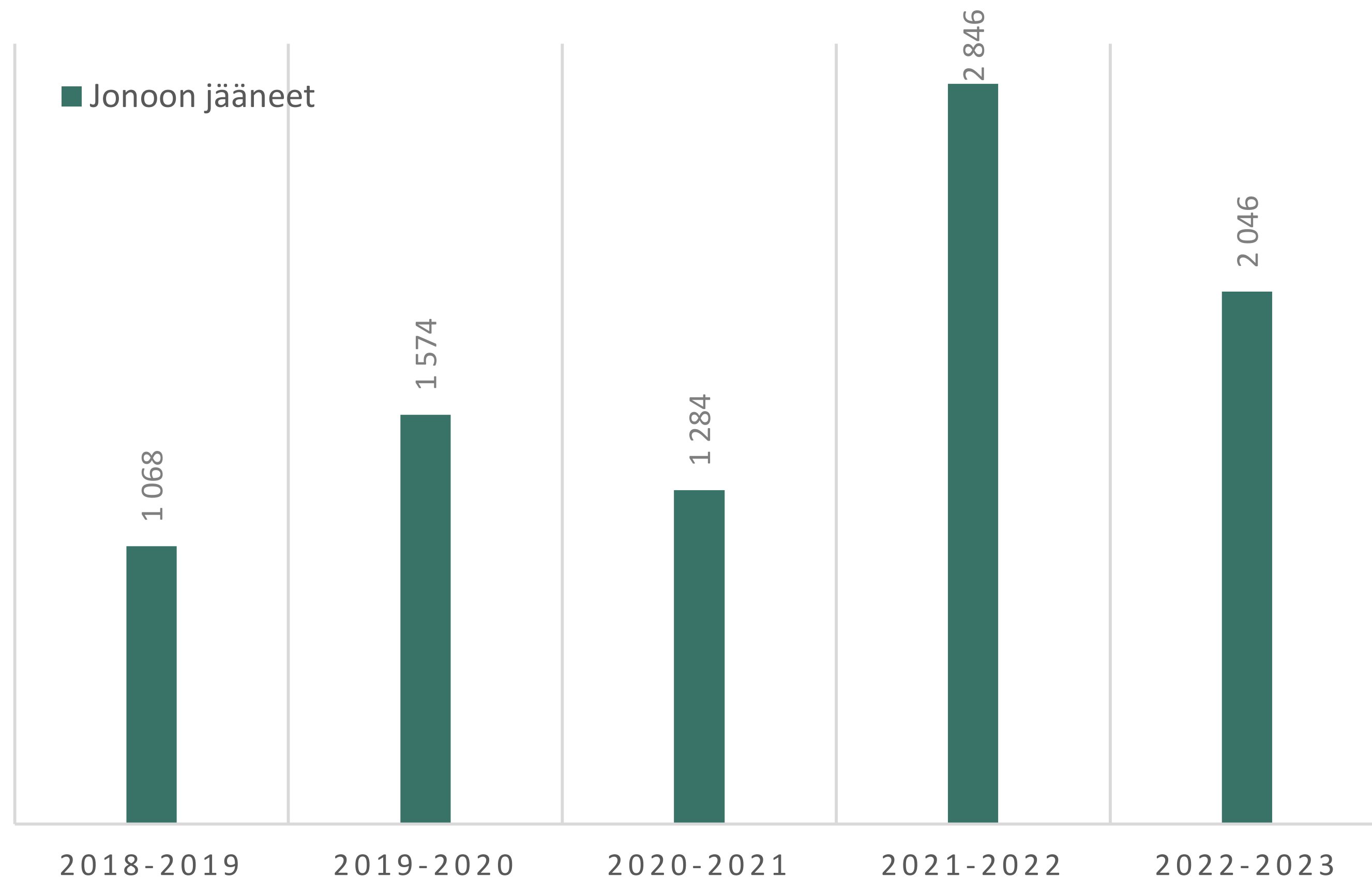

Työväenopiston kurssikertojen määrä

Jonoon ilmoittautuneet ja jääneet osallistujat työväenopistossa

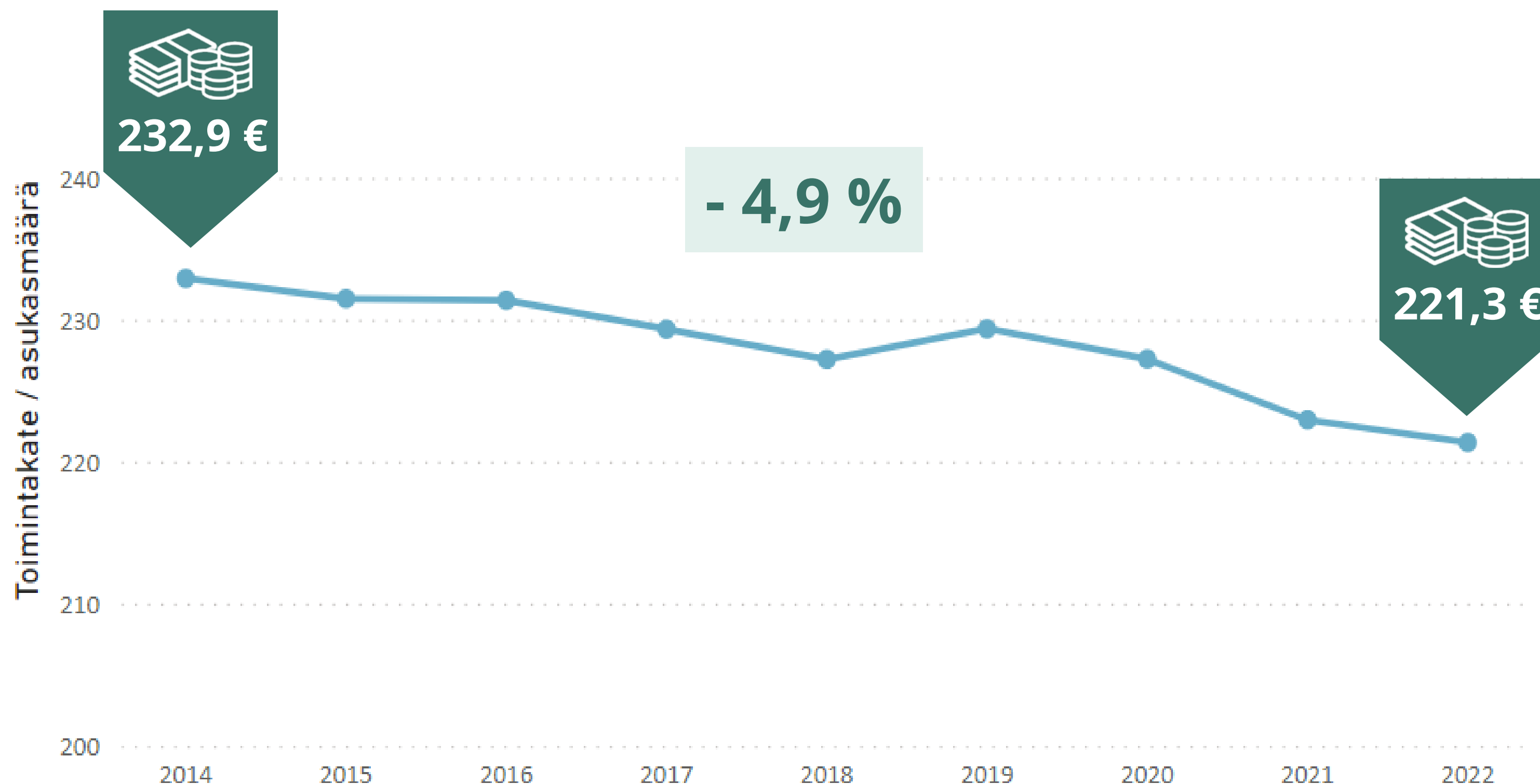

Tampereen seudun työväenopiston tilat eivät mahdollista ryhmäkokojen kasvattamista tai uusia kursseja. Kurseista noin 40 % järjestetään päiväaikaan.

Tuloksellisuus ja kulttuuriin panostaminen

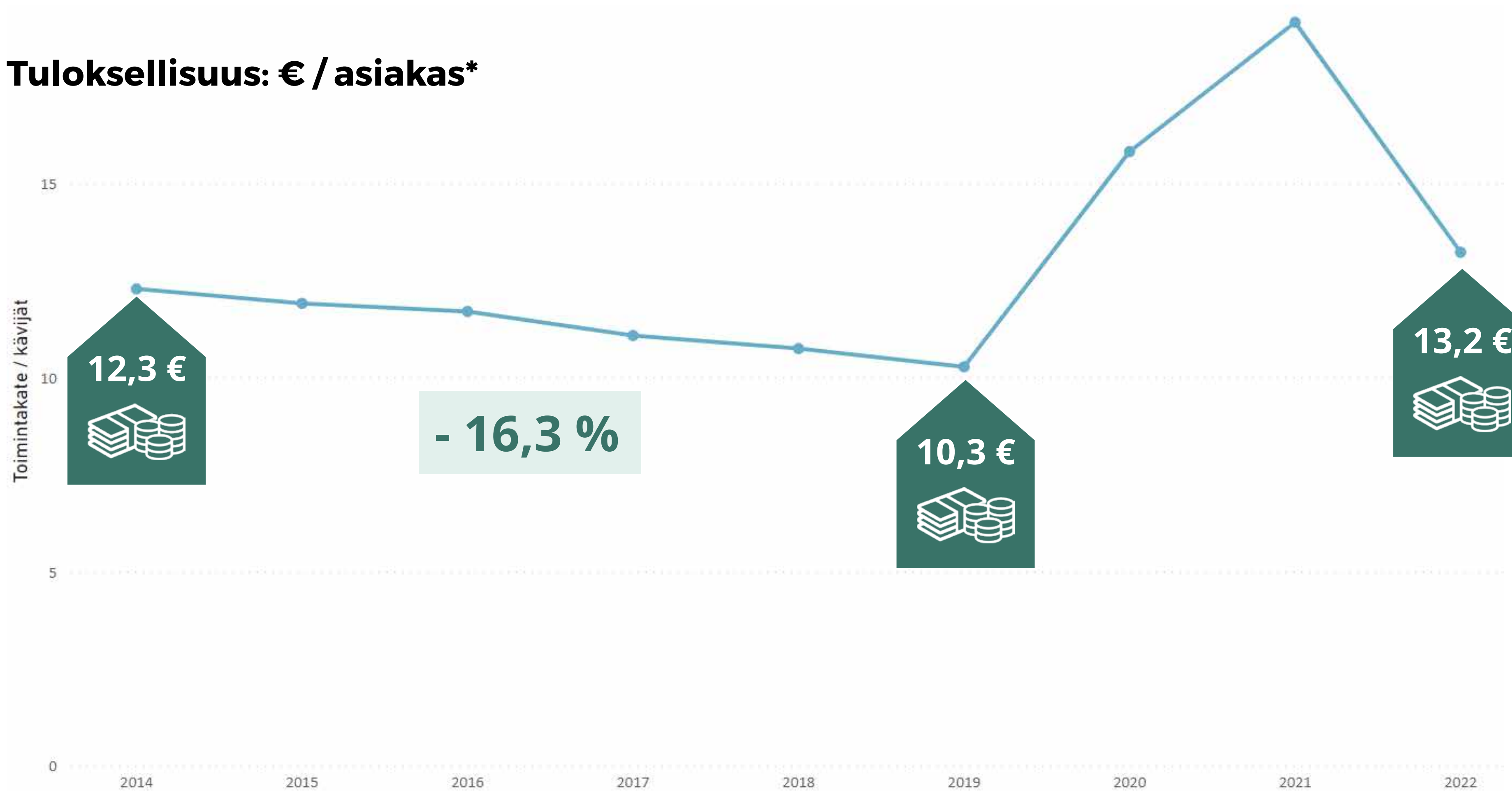
Kaupungin panostus kulttuuripalveluihin € / asukas

Kaupungin kasvun ja viime vuosien leikkausten myötä kaupungin rahoitus kulttuuripalveluihin per asukas on vähentynyt tasaisesti. Samaan aikaan palvelutuotantoa on kuitenkin saatu tehostettua ja tuottavuuden kasvu on ollut koronapandemiaan asti huomattavaa ja yhden asiakaskontaktin hinta on laskenut merkittävästi. Kustannusvertailun tietopohjaa kehitetään Suomen kuuden suurimman kaupungin kanssa.

Tuloksellisuus: € / asiakas*

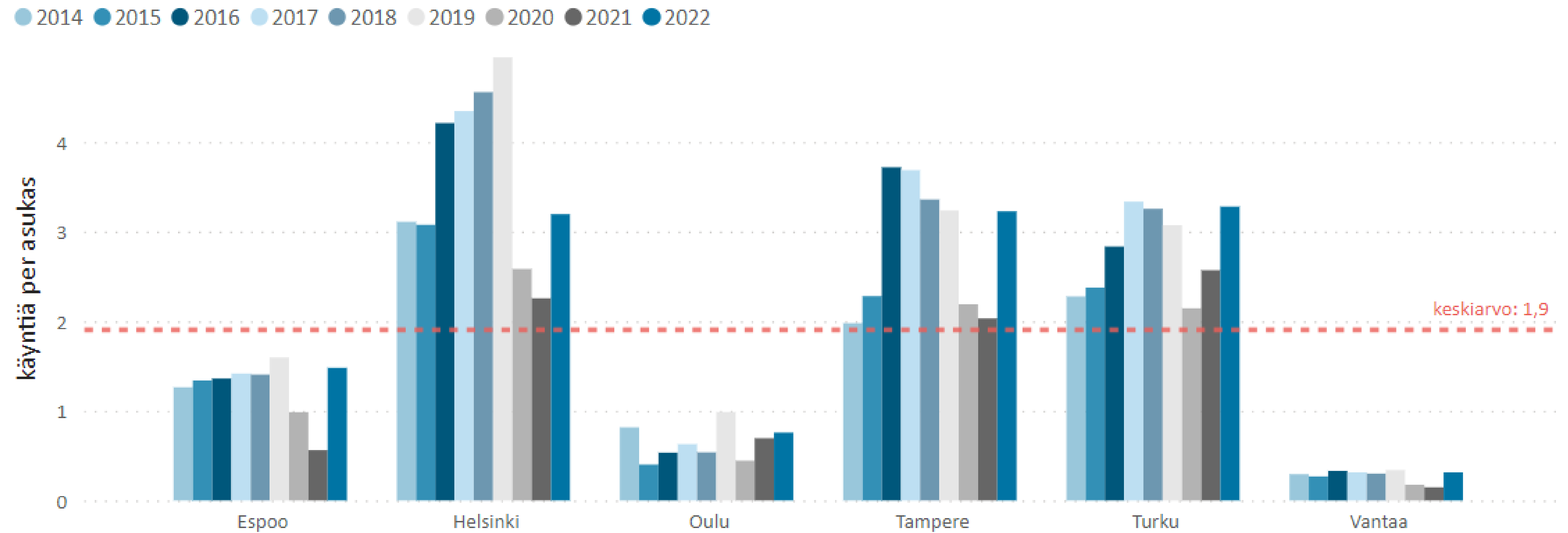

* Fyysisten palvelujen asiakkaat

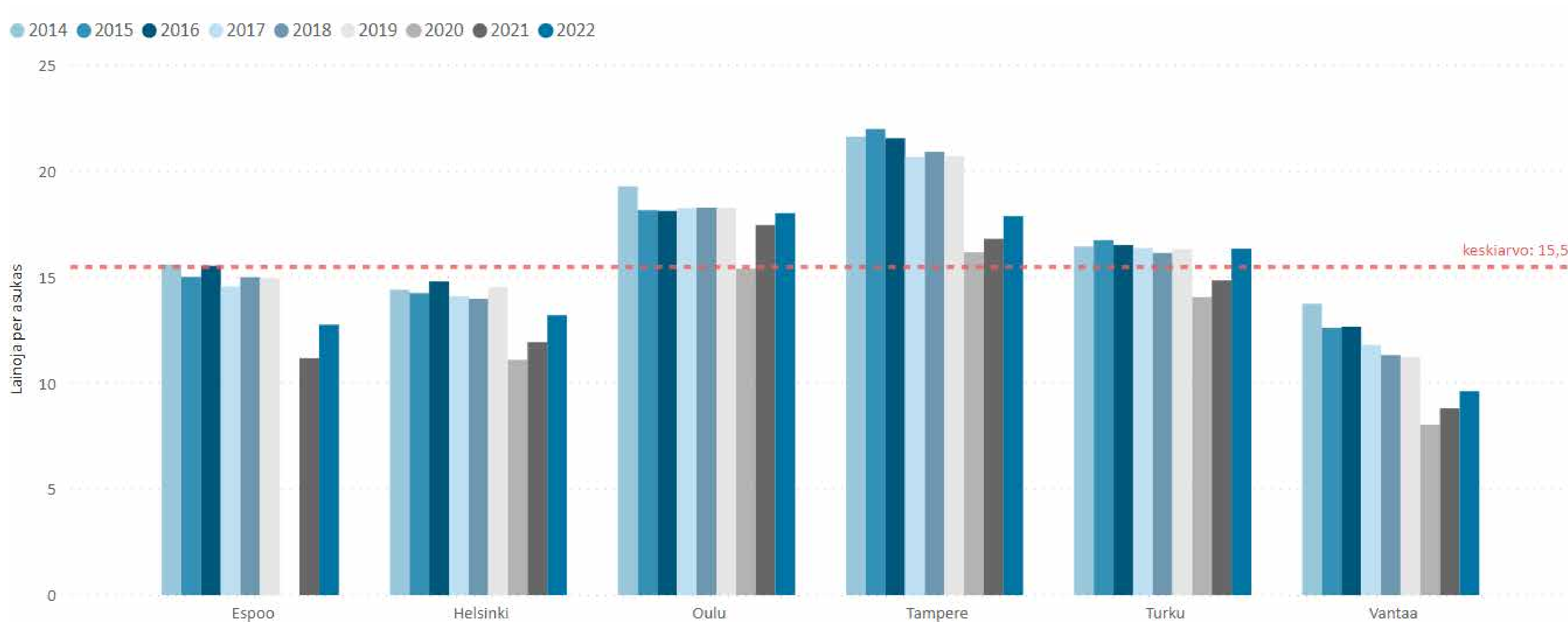
Tampere kulttuurikaupunkina Suomessa

Museokäynnit per asukas

Kirjastolainaukset per asukas

Muualla tapahtuu

Pikisaaren Villatehtaan alue on muuttumassa Luovaksi Kyläksi – vanhaan koulurakennukseen suunnitellaan majatalotyypistä hotellia

Päivi Alasuutari 06.06.2023 © 21:20 Päivitetty: 07.06.2023 © 10:17

Helsingin paraatipaikalle suunnitellusta museosta päätetään pian – Kaupungin osuus "keskustan elävöittäjästä" on 60 miljoonaa euroa

Turku aikoo järjestää kansainvälisen arkkitehtuurikilpailun Historian ja tulevaisuuden museon rakennuksesta

Museo on tarkoitus rakentaa nykyisen sataman alueelle, kun uusi yhteisterminaali valmistuu. Rakentamispäätöstä ei ole kuitenkaan vielä tehty. Päätös tehdään vuonna 2027.

Arkkitehtuurikilpailun voittajatyöstä Loggia tehdään Myllytulliin uusi Oulun museo- ja tiedekeskus Luuppi

Avoinna uudesta rakennuksesta ja remontoitavasta vanhasta osasta muodostuva kokonaisuus tulee olemaan vuonna 2026. Rakentaminen alkanee ensi vuonna.

Turun Taiteen talosta on kuoriutunut suosittu tapahtumapaikka – tänä vuonna tapahtumia järjestettiin yli 130

EERO SAARIKOSKI

Turun uusi musiikkitalo sai rakennusluvan, valtuustolta odotetaan vielä viimeistä nuijankopautusta

Musiikkitalo Fuugan rakentaminen on määrä aloittaa tämän vuoden aikana. Kaupunginvaltuusto päättää toteutusvaiheen aloittamisesta kesäkuussa.

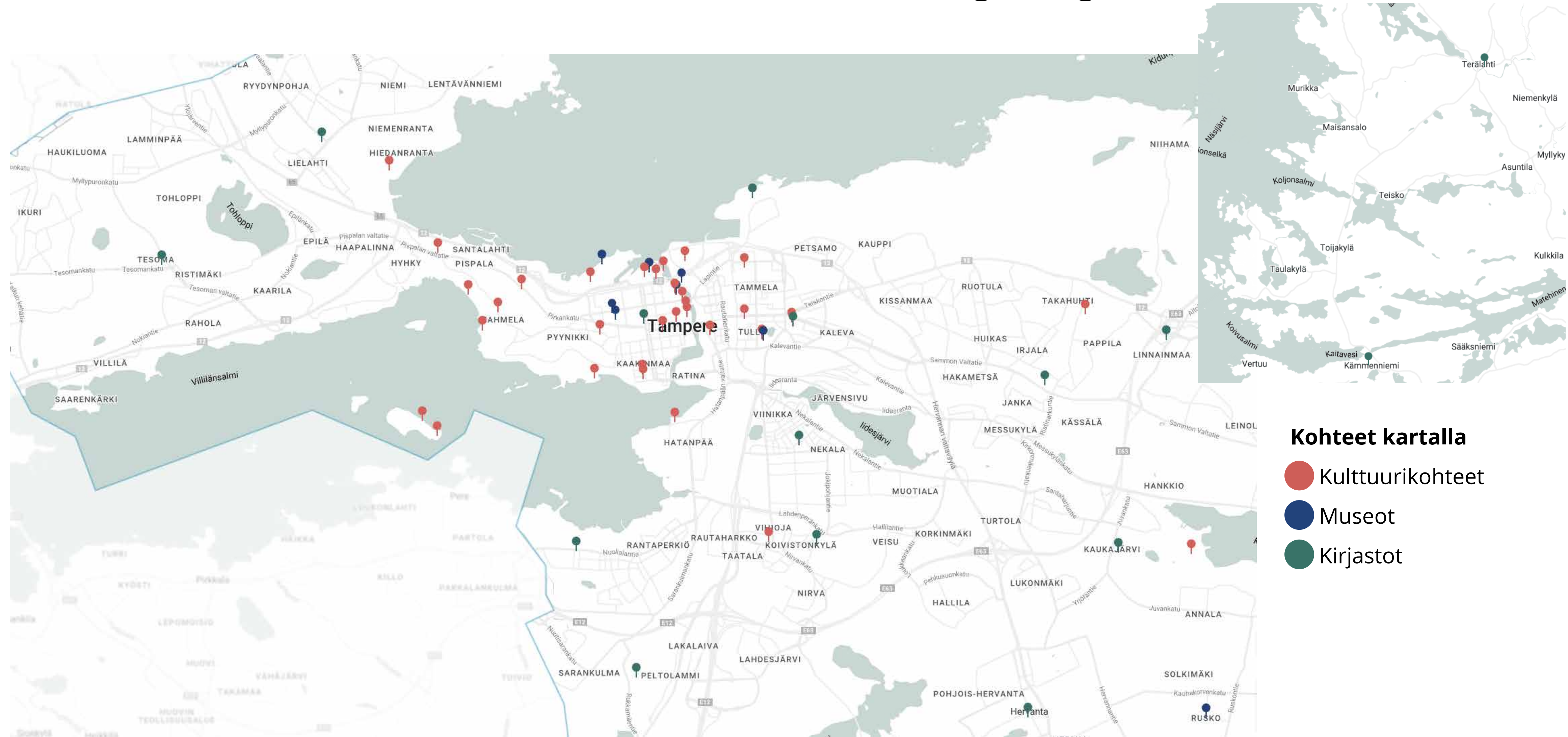
Tekstin talo saa kodin Helsingin Sörnäisistä

Kirjallisuudesta ja tekstistä kiinnostuneiden uudenlainen kulttuurikeskus avataan syksyllä vanhaan tehtaaseen tilojen peruskorjauksen jälkeen.

Palveluverkon nykytila

Palveluverkon nykytila

Kirjastot

Hervannan kirjasto
Härmälän kirjasto
Kaukajärven kirjasto
Koivistonkylän kirjasto
Koukkuniemen kirjasto
Kämmenniemen kirjasto
Lielahतिकeskus
Koilliskeskuksen kirjasto
Messukylän kirjasto
Nekalan kirjaston väistötila
Peltolammin kirjasto, väistötila koululla
Pääkirjasto Metso
Sampolan kirjasto
Terälähdän koulu, kirjasto
Tesoman hyvinvointikeskus

Kulttuurikeskukset ja tapahtumapaikat

Haiharan taidekeskus
Hiedanranta, Lielahden kartano: Galleria Muuntotila
Kulttuuritalo Laikku
Laikunlava
Näsinpuiston laululava
Osmonmäen soittolava
Tullikamari
Viikinsaaren tapahtumatilat

Museot

Amurin museokortteli
Kokoelmakeskus
Museoiden varastotilat: Laatikko- ja vitriinivarasto + Taidemuseon varasto Finlaysonilla
Museokeskus Vapriikki
Muumimuseo, Tampere-talo
Näsilinna, museo Milavida
Sara Hilden taidemuseo
Taidemuseon toimistotilat, Finlayson, TR1
Tallipiha, talli
Tampereen taidemuseo "Pikkutalo"
Tampereen taidemuseo

Tampereen seudun työväenopisto*

Pajatilat, Onkiniemi, lämpökeskus
Sampola
Sampola, entinen asuinrakennus
Sara Hildénin kuvataidekoulu, Tredu, Koivistonkylä
Tredu Valo, Ylöjärvi

* Lisäksi 70 muuta yhteiskäyttöistä opetuspaikkaa

Avustusyhteisöjen käyttöön avustuksena myönnettäviä kohteita

Taidelaitokset

Pirkanmaan musiikkiopisto, päärakennus & sairaalan entinen talousrakennus
Pyynikin kesäteatteri
Suomen Lastenkirjainstituutti: Hämeentalo Oy (Pantintalo)
Tampereen taiteilijaseura: Taidekeskus Mältinranta
Tampereen teatteri: Frenckell
Tampere-talo
Tanssiteatteri MD: Hällä-näyttämö
Teatteri Mukamas
Työväenmuseo Werstas

Kulttuuri- ja taideyhteisöt

Hirvitalo
Kulttuuritalo Laikku, 3. krs
Rajaportin sauna*
Tahmelan huvila
Tampereen taiteilijaseura: Hatanpään pesularakennus*
Tampereen taiteilijaseura: Takahuhdin taidekeskus*
Tampere-seura: Raatihuoneen kivijalka
Tullikamarin festivaalitoimistot
Pirkkalaikirjailijat ry: Sampolan entinen asuinrakennus

Harrastustoimintaa järjestävät yhdistykset

Koko kylän piha ry: Entisen Pyynikin sairaalan pesularakennus
Kurpitsatalo

* Avustus osaan vuokrasta

Palveluverkon ulkopuoliset kaupungin omistamat kulttuurikiinteistöt

Kiinteistö	Käyttötarkoitus
Onkiniemen tehdasrakennukset	Taiteilijoita, pienyrittäjiä, bändejä, yhdistyksiä
Villa Sakari, Herrainmäki	Bändejä
Linja-autoaseman kellari	Bändejä
G Livelab	Musiikkiklubi
Pyynikin kesäteatteri	Katsomo ja oheisrakennukset
Verkaranta: Taito Pirkanmaa	Käsityömyymälä ja kurssitoimintaa
Vernissanraitti 6	Musiikkileikkikoulu Oktaavi

Yhteenveto nykyisestä palveluverkosta

	Käytössä olevat neliöt	Kokonaisvuokra €/v
Historialliset museot (sis. yhteinen kokoelmakeskus)	26 733 m ²	3 517 528 €
Tampereen taidemuseo	1 952 m ²	322 088 €
Kaupunkikulttuuriyksikkö	7 261 m ²	1 307 949 €
Tampereen seudun työväenopisto	5 859 m ²	888 963 €
Tampereen kaupunginkirjasto	17 370 m ²	3 470 299 €
Sara Hildenin taidemuseo	2 453 m ²	312 855 €
Avustettavien toimijoiden kohteet	14 300 m ²	1 339 972 €
Tampere-talo	31 718 m ²	6 233 132 €
josta Muumimuseo	(1 258 m ²)	478 023 €*
josta Tampere Filharmonia	(6 992 m ²)	753 344 €*
Yhteensä	107 646 m²	18 624 153 €

* Ei sisälly Tampere-talon kokonaisvuokraan.

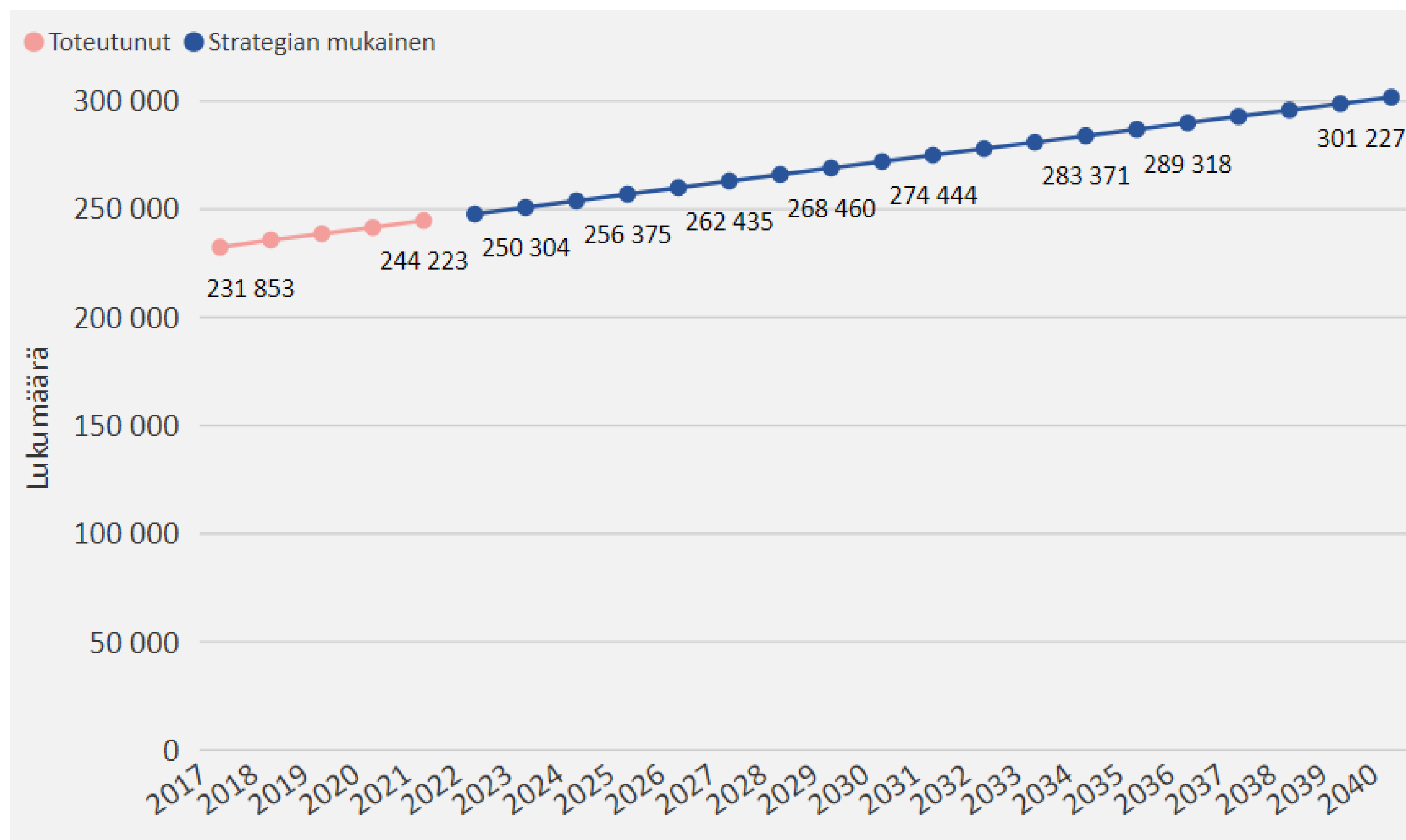
OSA 2

**Muutostrendit ja
kehittämistarpeet**

Demografiset muutokset ja kulttuuripalvelut

Tampereen asukasmäärän kasvu

Tampereen ja Tampereen seutukuntien asukasmäärän kasvu, matkailijoiden määrän kasvu sekä kaupungin kasvutavoitteet vaikuttavat kulttuuriin useasta näkökulmasta:

- Kasvava asukas- ja asiakaspohja vaatii lisäpanostuksia palveluihin ja palveluverkkoon.
- Kulttuuri on pito- ja vetovoimatekijä ja merkittävässä roolissa kaupungin kasvutavoitteissa.
- Palvelujen vetovoima kasvattaa omarahoitus pohjaa. (Esim. Vapriikin omatulonmuodostus oli 38 % vuonna 2022.)
- Ikääntyvä väestö lisää saavutettavien ja kohdennettujen kulttuuripalvelujen tarvetta.
- Kaupungin tiivistyminen vähentää vapailla markkinoilla olevia edullisia kulttuuritiloja.

Asuinalueiden erityispiirteet

Eteläinen palvelualue

Koivistonkylä, Hallila, Peltolampi, Multisilta, Hatanpää, Härmälä, Nekala, Muotiala

- Palvelualueen väestömäärä on Tampereen palvelualueista pienin (32 117 henkilöä). Työttömiä ja muita työvoiman ulkopuolella olevia henkilöitä on 9,7% alueen väestöstä.
- Asukastutkimukseen vastasi eteläiseltä palvelualueelta suhteellisesti eniten sellaisia henkilöitä, jotka asuvat kotitaloudessa, jossa on sekä aikuisia ja lapsia (31%). Tilastojen näkökulmasta alueella on kuitenkin määrällisesti vähiten alle 5 vuotiaita lapsia. Lapsiperheiden vastaushalukkuutta eteläisen palvelualueen osalta asukaskyselyyn voi mahdollisesti pitää signaalina, että nämä perheet kokevat palvelut tärkeiksi ja haluavat vaikuttaa niiden kehittämiseen.
- Eteläisellä palvelualueen vastaukset heijastelevat yleisesti hyvin laajasti muiden palvelualueiden vastauksia, erityisesti läntisen- ja keskustan palvelualueen vastauksia.
- Vastausten perusteella vaikuttaa, että asukkaat käyttävät paljon keskustan palveluja, jolloin kulttuurityön painopiste alueella tulisi olla erityisesti matalan kynnyksen kulttuurissa ja yhteisöllisessä toiminnassa.
- Asukastutkimuksen avoimessa palautteessa toistuu kolme teemaa: taloudellinen hinta ja pääsymaksut, kulttuuripalveluiden saavutettavuus ja elävään kaupunkikulttuuriin liittyvät kehitysehdotukset.

Kaakkoinen palvelualue

Hervanta, Vuores, Kaukajärvi, Leinola-Vehmainen

- Kaakkoisella palvelualueella on määrällisesti eniten vieraskielisiä asukkaita.
- Palvelualueen väestön syntyvyys on korkein kaikista palvelualueista ja vieraskielisten äitien määrä on merkittävästi suurempi, kuin millään muulla palvelualueella.
- Palvelualueen ikärakenne on nuori.
- Palvelualueella on verrattaessa muihin palvelualueisiin eniten työttömiä ja muita työvoiman ulkopuolella olevia henkilöitä (10,66%, 2021).
- Kulttuuripalveluiden käyttö on kaikista palvelualueista vähäisintä (88%).
- Osallistuminen lasten kulttuuripalveluihin on asukastutkimuksen vastausten perusteella alhaista. Lastenkulttuurin palveluita tulisi laajentaa tai niistä tulisi viestiä laajemmin ja monikielisesti.
- Kulttuuripalveluiden kielivalikoiman laajentaminen on tärkeää kaakkoisella palvelualueella, jotta myös vieraskieliset asukkaat löytävät palveluiden piiriin ja voivat niihin myös osallistua. Erityisesti englanninkielisiä tapahtumia toivotaan lisää sekä mahdollisuutta osallistua palveluihin kehittyvällä suomen kielellä.

Läntinen palvelualue

Lamminpää, Tohloppi, Tesomajärvi, Tesoma, Myllypuro-Kalkku, Rahola, Haukiluoma-Ikuri, Lentävänniemi, Lielahti, Epilä, Hyhky, Villilä, Rahola

- Alue jakautuu maantieteellisesti kahtia Paasikiventien pohjois- ja eteläpuoleen.
- Työttömiä ja muutoin työvoiman ulkopuolella olevia henkilöitä on toiseksi eniten läntisellä palvelualueella. Palvelualueella on merkittävästi vain perusasteen suorittaneita henkilöitä. Kulttuuripalveluiden saavutettavuudessa tulisi huomioida, että ne koskettavat kaikkia tuloluokkia ja kiinnostavat henkilöitä erilaisista koulutustaustoista riippumatta.
- Vieraskielisiä äitejä (syntyneet lapset, 2021) on toiseksi eniten kaikista palvelualueista. Lasten kulttuuripalveluiden osalta on tärkeä huomioida pienten lasten perheet ja erityisesti ne perheet, joissa puhutaan muuta kuin kotimaisia kieliä sekä varmistaa, että kulttuuripalveluihin voi osallistua myös kehittyvällä suomen kielellä.
- Asukastutkimuksen avoimen palautteen perusteella näyttää siltä, että alueen asukkaat toivovat erityisesti alennuksia lippuihin ja maksuttomia palveluita sekä tapahtumia- ja festivaaleja. Tapahtumat ja festivaalit kiinnostavat koko asukastutkimuksen perusteella erityisesti nuoria ja lapsiperheitä.
- Erittäin positiivisesti kulttuurin suhtautuvia on alueella keskimääräistä huomattavasti vähemmän ja tutkimuskyselyyn vastaajia on väkilukuun suhteutettuna vähän. Tämä kieli huonosta palvelujen tuntemisesta.

Koillinen palvelualue

Ahola, Aitolahti, Kämenniemi, Terälahti, Velaatta, Atala-Linnainmaa, Takahuhti, Messukylä, Olkahinen-Tasanne

- Alue on maantieteellisesti laajin.
- Koillinen palvelualueella on palvelualueella on suhteessa muiden palvelualueiden väestöön korkeimmat tuloluokat sekä suhteessa eniten korkeakoulutettuja asukkaita.
- Alueella on suhteessa vähiten vieraskielisiä.
- Kulttuuripalveluiden käyttö on asukastutkimuksen mukaan koillisella palvelualueella toiseksi suosituinta (93%), mutta yleinen suhtautuminen kulttuuriin ja taiteeseen kaikista palvelualueista toiseksi matalinta (erittäin myönteiset 55%).
- Olkahisen, Tasanteen, Kämmenteiskon, Terälahden ja Velaatan vastauksissa (n=14) vain 35% pitää erittäin tärkeänä, että Tampereen kaupunki ylläpitää ja tarjoaa kulttuuripalveluita. Vastauksia voi tulkita siten, että kulttuuripalvelut eivät välttämättä näy näiden vastaajien arjessa, eikä se siten ole heille erityisen tärkeää.
- Asukaskysely ei tavoittanut kaupungin keskustasta etäältä asuvia henkilöitä. Tulevaisuudessa olisi tärkeä arvioida, miten tietoa voitaisiin tehokkaammin kerätä myös niiltä henkilöiltä, jotka asuvat etäällä keskustasta.

Lähde: Kulttuurin asukastutkimus 2022, Tampere alueittain 2023 -tieto

Palveluverkon ja toiminnan tunnistetut kehittämistarpeet

Useilla kaupungin avustusyhteisöillä on vakavia tilahaasteita. Esimerkiksi valtionosuusteatteri Ahaa Teatteri etsii uusia tiloja, Suomen lastenkirjainstituutin tilat ovat menossa peruskorjaukseen, Sorin sirkuksen toiminta ei mahdu nykyisiin tiloihin, musiikkioppilaitosten tilahaasteet kaipaavat ratkaisua ja Tampereen teatterin ja Tampereen työväen teatterin peruskorjaukset ovat ajankohtaisia.

Museoiden ja kokoelmakeskuksen tilat ovat tulossa käyttökänsä päähän ja nykyiset tilat asettavat haasteita työntekijä- ja teosturvallisuudelle. Vetovoimaisimpien näyttelyiden asiakasmäärät eivät mahdu nykyisiin tiloihin ja museokaupungin potentiaalia ei saavuteta nykyisillä tiloilla.

Kulttuuritilojen nykytila ja tulevaisuuden tarpeet -selvityksessä on tunnistettu tarve taiteilijoiden työtiloille, esittävien taiteiden vapaan kentän harjoitus- ja esiintymistiloille sekä yhdistysten tiloille. Erityisesti esittävien taiteiden tilakysymykset ovat ratkaisematta. Alueen esittävien taiteiden vapaan kentän taiteilijoiden kollektiivi on tehnyt kaupungille esityksen tilatarpeista.

Vuoreksen kirjaston perustamiselle on tuoreen väestösuunnitteen ja kirjastoverkkosuunnitelman mukaan tarve. Tamperelaisien hyvinvointi -kyselyssä 2021 tuli Vuoreksen kohdalla useita mainintoja kirjastosta. Omatoimikirjasto tarjoaisi saavutettavana lähipalveluna pääsyn aineistoihin sekä tilaa työskentelyyn, opiskeluun ja tapahtumille.

Asuinalueilla on tarpeita yhteisöjen kokoontumis- ja tapahtumatiloihin sekä yhteisölliselle toiminnalle.

Tampereen seudun työväenopistolla on merkittäviä haasteita Sampolan tiloissa toimimisessa. Lukion palveluverkkotarpeet haastavat toimintaa. Opiston kurssien kysyntä on kasvanut merkittävästi ja nykyiset tilat eivät tue toiminnan kehittymistä ja ryhmäkokojen kasvattamista (lisätulot). Väestön ikääntyessä tarve yhteisölliselle kurssitoiminnalle kasvaa ja painetta on erityisesti päiväkursseihin. Opiston kuvataidekoulun Sara Hildén -akatemian väistötiloista tulee runsaasti palautetta. Tammelan koulun tilapaineineet haastavat nykyisiä suunnitelmia kuvataidekoulun palaamisesta Tammelaan. Hallinnollisten tilojen keskittäminen yhteen paikkaan tehostaisi toimintaa ja resurssien käyttöä.

Kulttuurin ja kulttuuritilojen täysimääräinen hyödyntäminen kaupunkikehityksessä on vielä konkretisoitumaton mahdollisuus. Tiloilla voidaan kirittää alueiden kehitystä, luoda yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia ja nostaa koko kaupungin profiilia.

OSA 3

Palveluverkko 2035

Palveluverkon tavoitteet ja keskeiset hankkeet

Palveluverkko suhteessa kaupungin strategiaan ja kehittämiseen

Strategiset tavoitteet

Tulevaisuuden edelläkävijyyttä

Tekevät yhteisöt

Yhdenvertaiset yksilöt

Palveluverkon tavoitteet

Miljoonan kävijän museokaupunki

Esittävien taiteiden pääkaupunki

Luovien ihmisten koti

Saavutettavat lähipalvelut

Palveluverkkosuunnitelman hankkeet

- Kokoelmakeskus
- Tampereen taidemuseon uudisrakennus ja perusparannus
- Sara Hildénin taidemuseon uudisrakennus
- Kulttuurikehä

- Tullikamarin perusparannus
- Tampere-talon perusparannusten jatkaminen
- Avustukset teattereiden perusparannushankkeisiin

- Nekalan koulun muutostyöt kulttuurikeskukseksi
- Hiedanrannan luova tehdas
- Kulttuuri- ja taideyhteisöjen nykyisten tilojen kunnostukset

- Kirjaston palveluverkon kehittäminen
- Työväenopiston kampusverkosto
- Alueellisen työn malli
- Julkinen taide kartalle

Linkittyminen kehitysohjelmiin ja kehittämiskokonaisuuksiin

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma

Hiedanrannan kehitysohjelma

Hyvinvointiohjelma, asuinalueiden kehityshankkeet

Tulevaisuuden edelläkävijyyttä: Miljoonan kävijän museokaupunki

Tampereella on edellytykset yltää kansainvälisesti merkittäväksi museo-kaupungiksi. Tampereen alueen yksityisissä ja kaupungin omistamissa museoissa vieraili vuonna 2019 yhteensä 761 415 kävijää. Sisältöjen ja markkinoinnin kehittämisen sekä uudisrakennushankkeiden myötä tavoitteena on miljoona vuotuista museokävijää vuosikymmenen loppuun mennessä. Museot kytkeytyvät vahvasti osaksi kaupungin brändiä ja erityisesti läntisen keskustan vetovoimaa.

Kokoelmakeskus

Kansainvälisesti edistyksellisen museoiden tutkimus-, konservointi- ja säilytysyksikön toiminnan turvaaminen

Kokoelmat ovat museoiden näyttelyiden, toiminnan ja Tampereen kulttuurihistorian perusta. Kokoelmakeskukseen on keskitetty museokokoelmien säilytys, tutkimus sekä kokoelmista vastaavan henkilöstön toimitilat, muun muassa konservointilaitokset. Kokoelmakeskuksessa säilytettävä museoesine- ja taideosmäärä on yhteensä noin 375 000. Määrä on jatkuvassa muutoksessa ja poistoja tehdään säännöllisesti museoiden kokoelmapoliittisen ohjeistuksen mukaisesti. Nykyisen kokoelmakeskuksen peruskorjauksen aikana tehdyt virheet saattavat kokoelmien säilymisen vaaraan.

Käynnissä olevassa tarveselvityksessä on tunnistettu vaihtoehtoisia etenemistapoja ja niiden vaikutuksia:

- Laaja perusparannus sekä laajennusosat työtiloille ja kokoelmille
- Laaja perusparannus ilman laajennusosia
- Rajatut korjaustoimenpiteet ja laajennus työtiloille
- Uudisrakennus
- Kokoelmien hajauttaminen eri varastoihin

Hankkeen toteutustapa tulee ratkaista lähitulevaisuudessa.

Tampereen taide- museon perusparannus ja uudisrakennus Siilo

Tampereen taidemuseon perusparannus ja uudisrakennus turvaavat toiminnan jatkon ja nostavat museon toiminnan uudelle tasolle. Tavoitteena on yli 150 000 kävijää vuodessa.

- Tarveselvitys on hyväksytty.
- Nykyisten kiinteistöjen peruskorjaus + 4000 lisäneliötä ja 2100 m² maanalaisia tiloja.
- Kustannusarvio noin 26,8 milj. € (uudisrakennus) + 6,5 milj. € (perusparannus)
- Mahdollistaa Finlaysonilta vuokratuista varasto- ja toimistotiloista luopumisen.

Sara Hildénin taide- museon uudisrakennus

Sara Hildénin taidemuseon uudisrakennus turvaa toiminnan jatkon ja nostaa museon toiminnan uudelle tasolle. Tavoitteena on yli 150 000 kävijää vuodessa.

- Tarveselvitystä ei ole hyväksytty.
- Uudisrakennuksen alustava laajuustieto 5 670 brm² / 4 000 hym².
- Nykyisen kiinteistön käyttötarkoitusta ei ole määritetty.
- Asemakaava on vireillä, ja on edellytys hankkeen toteutumiselle.

Kulttuurikehä

Museot muodostavat yhdessä läntisen keskustan muiden kulttuuritoimijoiden kanssa yhtenäisen kulttuurialueen, Kulttuurikehän.

Kulttuurikehä näkyy tulevaisuudessa:

- Kaupunkiympäristössä taiteena tunnistettavina kaupunkielementteinä ja istutuksina
- Brändinä ja markkinointina lukuisissa keskitetyissä ja toimijoiden omissa kanavissa
- Toimintana ja tapahtumina ympäri vuoden

Kulttuurikehä on osa Viiden tähden keskustan kärkihankkeita:

”Vuonna 2040 keskustaan on syntynyt useita uusia, kansainvälisesti kiinnostavia matkailukohteita ja tapahtumia. Matkailun ympärivuotisuuteen ja elämystalouden kasvuun on panostettu kaupunkisuunnittelussa. Tammerkosken länsipuolen historiallinen keskusta on profiloitunut entistä enemmän kulttuurin ja virkistyspalveluiden alueeksi.”

- Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma

Tulevaisuuden edelläkävijyyttä: Esittävien taiteiden pääkaupunki

Tampere on tunnettu teatteri- ja musiikkikaupunki. Myös tanssi ja sirkus ovat täällä voimissaan. Tamperelaisiin (pirkanmaalaisiin) teattereihin myydään eniten pääsylippuja / asukas, ja Tampereella on eniten valtionosuutta saavia toimijoita Suomessa heti Helsingin jälkeen. Tampere Filharmonia on ainoa Helsingin ulkopuolella toimiva täysimittainen sinfoniaorkesteri Suomessa. Tampereella on vahva bänditoiminnan traditio ja kaupunki onkin vuodesta vuoteen aktiivisimpien keikkakaupunkien kärkijoukossa.

Tampereen merkittävimmät esittävien taiteiden kiinteistöt vaativat peruskorjauksia ja nykyaikaistamista tulevina vuosina. Korjausinvestoinnit turvaavat Tampereen aseman Suomen esittävien taiteiden pääkaupunkina.

Tullikamarin perusparannus

Tullikamarin kulttuurikeskus on yksi Tampereen merkittävimpiä keikkapaikkoja. Keikkojen lisäksi Pakkahuoneella järjestetään muita kulttuuritapahtumia. Kiinteistön yläkerrassa toimii paikallisia kulttuurifestivaaleja. Niin valtakunnallisesti kuin kansainvälisesti arvostetun Tullikamarin tilaisuuksien ja kävijöiden määrä on kasvanut kuluneen kymmenen vuoden aikana nopeasti. Vuonna 2019 Pakkahuoneella ja Klubilla järjestettiin kaikkiaan yli 500 tilaisuutta, joissa oli kävijöitä yhteensä noin 200 000.

- Rakennuksen perusparannuksen on määrä alkaa 2025 ja se sovitetaan yhteen Tullikamarin aukion uudistamisen ja siihen liittyvän uudisrakentamisen kanssa.
- Hankesuunnitelma on hyväksytty ja toteutussuunnittelu on käynnissä.
- Perusparannushankkeen kustannusarvio on 10,8 miljoonaa euroa.
- Tiloihin kilpailutetaan operaattori perusparannushankkeen jälkeen.
- Kiinteistön kunnostus kytkeytyy osaksi Tullin alueen ja Viiden tähden keskustan kehittämistä.

Tampere-talon perusparannusten jatkaminen

Tampere-talo on Pohjoismaiden suurin konsertti- ja kongressikeskus ja yksi Tampereen kulttuurielämän kivijaloista. Tampere-talossa järjestetään vuosittain satoja tapahtumia, konsertteja, kokouksia ja muita tilaisuuksia. Siellä toimivat myös Tampere Filharmonia ja Muumimuseo. Tampere-talon kävijäennätys tehtiin vuonna 2018, jolloin rakennuksessa vieraili yhteensä 605 500 kävijää.

Kiinteistössä tehdään 2020-luvulla korjaustöitä. Suurempi perusparannus toteutuu vaiheittain vuosikymmenen vaihteessa.

Tuki teattereiden perusparannus- ja korjaushankkeisiin

Tampereen Teatteri toteuttaa Tampereen teatteritalo -säätiön omistamaan kiinteistöön laajan peruskorjauksen sekä laajennusosan teatterin pohjoispuolelle vuosina 2024–2025. Tampereen kaupunki varautuu avustamaan hanketta enintään samalla summalla, mitä opetus- ja kulttuuriministeriö hanketta avustaa, enintään kuitenkin 15 milj. eurolla.

Tampereen Työväen Teatteri suunnittelee laajan peruskorjauksen ja tilojen toiminnallisten muutosten toteuttamista vuosina 2026-2027. Tampereen kaupunki varautuu tukemaan hanketta enintään samalla summalla, mitä opetus- ja kulttuuriministeriö hanketta avustaa, enintään kuitenkin 17 miljoonalla eurolla.

Pyynikin kesäteatteri toimii Tampereen kaupungin omistamissa tiloissa. Ravintolarakennus on tullut käyttöikänsä päähän ja poistuu käytöstä. Katsomoon tulee tehdä laajat korjaustyöt. Tampereen kaupungin rooli hankkeessa tulee linjata lähitulevaisuudessa.

Tekevät yhteisöt: Luovien ihmisten koti

Elävä ja monipuolinen kulttuurikaupunki syntyy sen tekijöistä. Alueen kulttuuritoimijat synnyttävät Tampereelle kiinnostavia kulttuurisisältöjä, joiden ympärille kehittyy yhteisöjä, työtä, vetovoimaisia kulttuurikohteita ja lopulta myös Tampereen tarina. Tulevaisuuden painopiste on elämystalouden ekosysteemin kehittämisessä ja luovien alojen työllisyyden kasvussa.

Nekalan koulun muuttaminen kulttuurin tiloiksi

Nekalan koulurakennuksen sisäilmaremontti ja tilojen luovuttaminen kulttuurikeskuskäyttöön varmistaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kiinteistön säilymisen ja on konkreettinen ensiaskel kulttuurialan toimijoiden tilahaasteiden ratkaisemiseksi.

Hanke on Nekalan asukkaiden ylpeydenaihe. Nekalan alueen asukkailta saaduissa palautteissa (asukasilta 2.11.2021) korostuivat toiveet yhteisöllisestä tilasta tapahtumille, oleskelulle ja omalle tekemiselle ja työskentelylle, sekä toiveet kirjastosta lasten turvallisenä läksyjenteko- ja ajanviettopaikkana.

- Hankesuunnitelma hyväksytty 1/2023. Toteutussuunnittelu käynnissä.
- Hanke keskittyy tilojen terveysturvalliseksi saattamiseen.
- Laajuus 4 680 hym²
  - kirjasto 280 m²
  - Tampereen seudun työväenopisto 310 m²
  - kulttuuritoimijoille kompensoidulla hinnalla vuokrattavat tilat 2 910 m²
  - Aulatilat 1 280 m²
- Kustannusarvio 12 250 000 €
- Toiminnan suunniteltu käynnistyminen alkuvuodesta 2026.

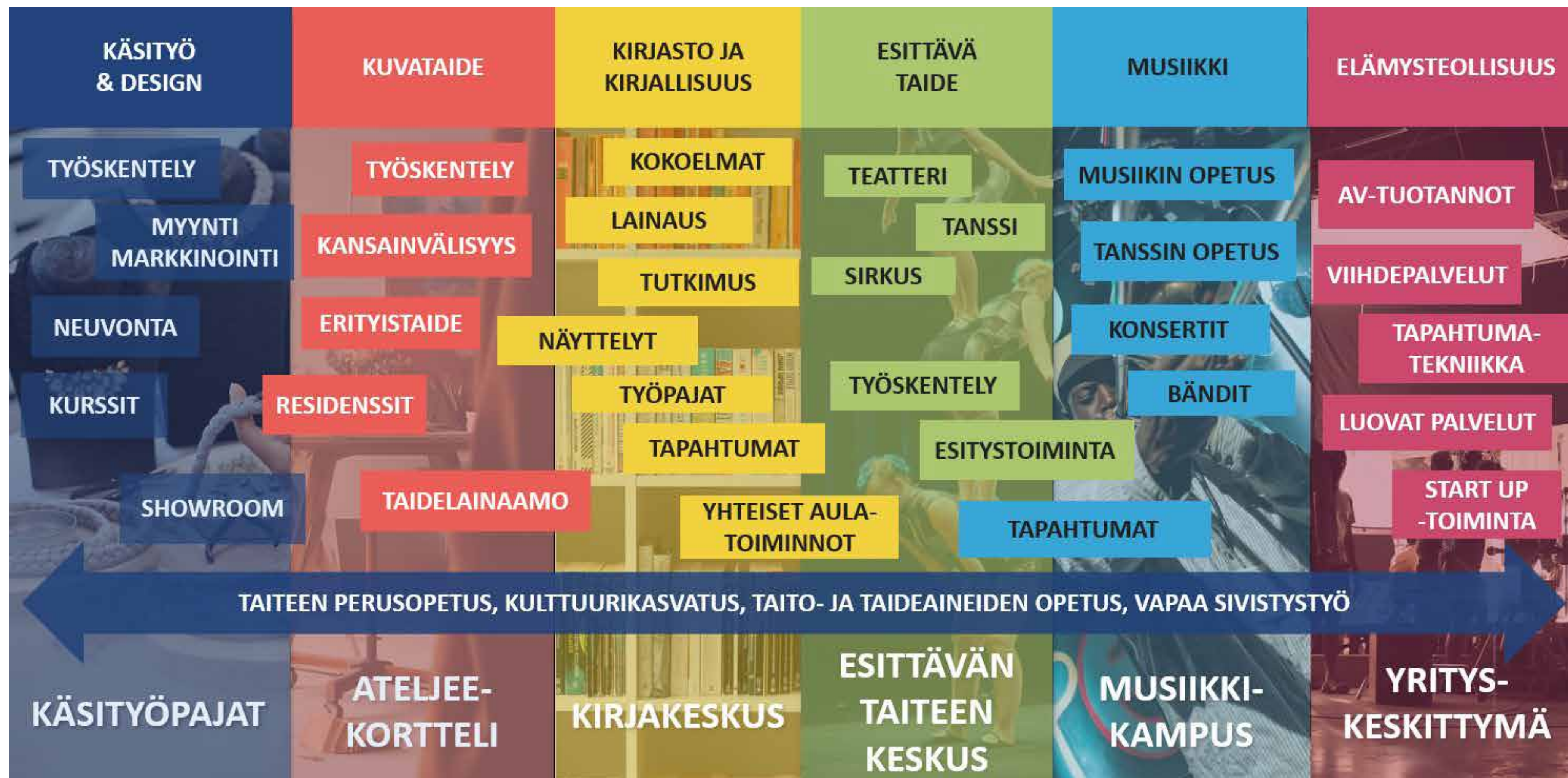
Hiedanrannan luova tehdas

Hiedanranta tarjoaa ainutlaatuiset mahdollisuudet kansainvälisesti kiinnostavan kulttuurikeskittymän kehittämiseksi. Visiossa julkisesti tuotetut ja tuetut kulttuuritilat nivoutuvat saumattomasti yhteen yksityisten kulttuuritilojen kanssa luoden olosuhteet elämystalouden ekosysteemin, innovaatioiden ja palveluliiketoiminnan syntymiselle. Hiedanrannassa kulttuuri luo työtä, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia ja on kaupunginosan kehittymisen ajuri. Tarkempi alustava konseptikuvaus palveluverkkosuunnitelman liitteenä.

- Hiedanrannan kehitysohjelmassa, Elämystalouden kehitysohjelmassa ja pormestariohjelmassa on asetettu tavoitteita alueen kulttuuritilojen kehittämiseksi.
- Hankkeella voitaisiin vastata erityisesti kaupungin avustusyhteisöjen tilahaasteisiin sekä esittävien taiteiden vapaan kentän tilatarpeisiin ja nostaa toimintaa uudelle tasolle.
- Konseptin lähtökohtana on hakea tilankäytön tehokkuutta siirtämällä olemassa olevaa toimintaa yhteisiin tiloihin. Tehostaminen luo edellytyksiä uusien tilojen luomiselle (mm. vierailunäyttämöt). Tilat suunnitellaan mahdollisimman avoimiksi ja yhteiskäyttöisiksi.
- Hanke toteutettaisiin vuokrahankkeena Hiedanrannan kehitysyhtiön kanssa. Konseptissa kaupunki ottaa vuokravastuun omista ja avustettavista kulttuuritiloista ja myöntää niitä käyttöön yhteisöille avustuksin tai vuokraamalla eteenpäin.

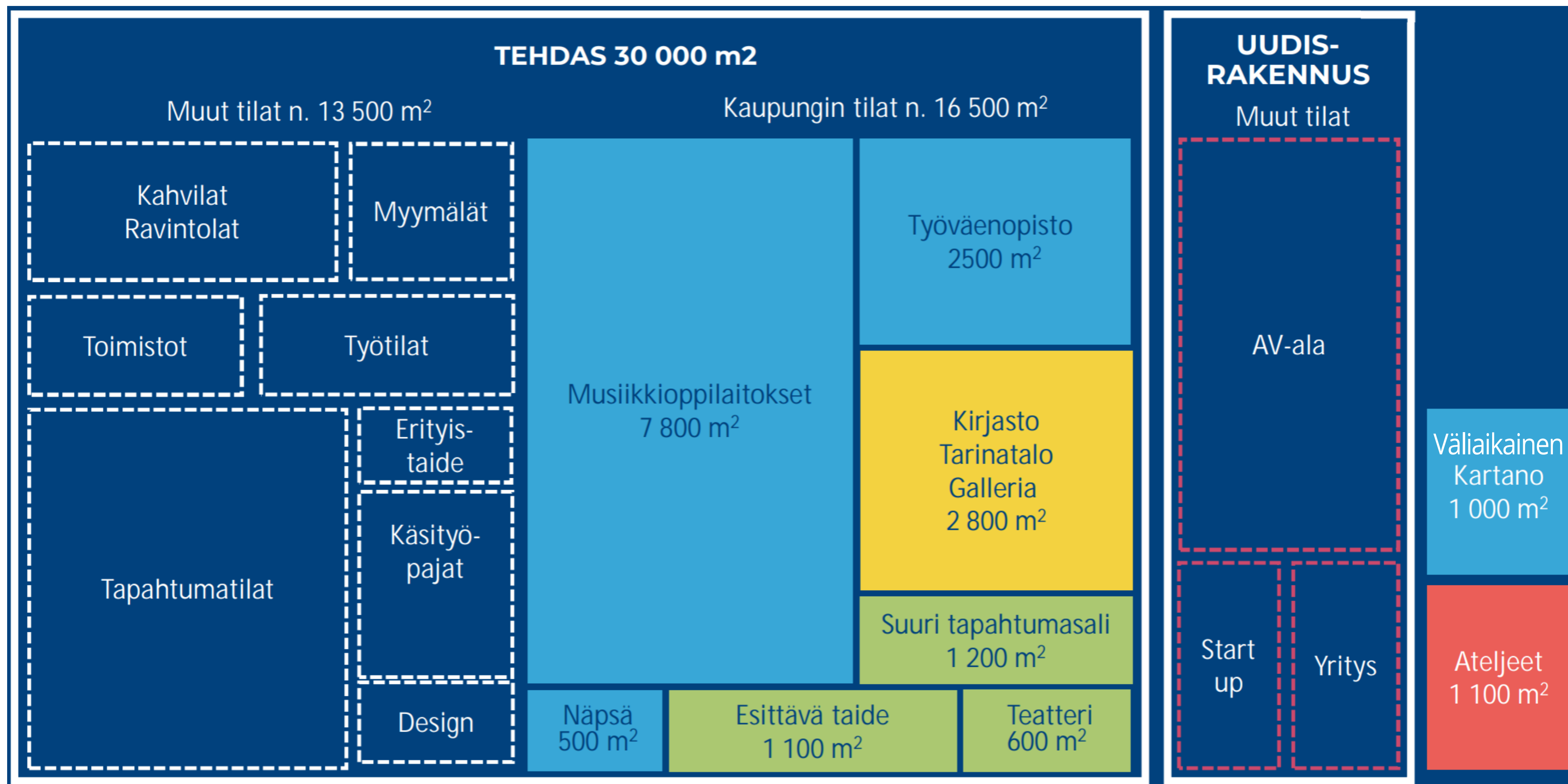
Hiedanrannan mahdollisuuksia kulttuurin ja luovien alojen ekosysteemille

Julkiset palvelut / tuetut palvelut / markkinaehtoisesti toimivat

Mahdolliset kulttuuritilat osana Hiedanrannan tilakokonaisuutta*

* Esitys on hahmotus massoittelusta. Tilojen koot ja yhteiskäyttö tarkentuvat tilasuunnittelun käynnistyessä.

Kulttuuritoimijoiden nykyisten tilojen kunnostukset

Tampereen kaupunki mahdollistaa toimitilat lukuisille kulttuuri-toimijoille ja taiteilijoille. Tulevina vuosina ajankohtaiseksi tulevat erityisesti kuvataiteen tilojen kunnostukset.

- Taidekeskus Mäلتinrannan kunnostustyöt (Tampereen taiteilijaseura)
- Takahuhdin taidekeskuksen perusparannus (Tampereen taiteilijaseura)
- Hatanpään pesularakennuksen perusparannus (Tampereen taiteilijaseura)
- Kurpitsatalon perusparannus (Kurpitsaliike ry)

Lisäksi kulttuurin pientenhankkeiden ja muiden pienhankkeiden määrärahoista osa kohdistuu avustusyhteisöjen tilojen kunnostukseen.

Osissa kohteita korjauskustannukset ovat mittavat suhteessa kiinteistön arvoon. Näiden hankkeiden osalta selvitetään vaihtoehtoisia toteutustapoja.

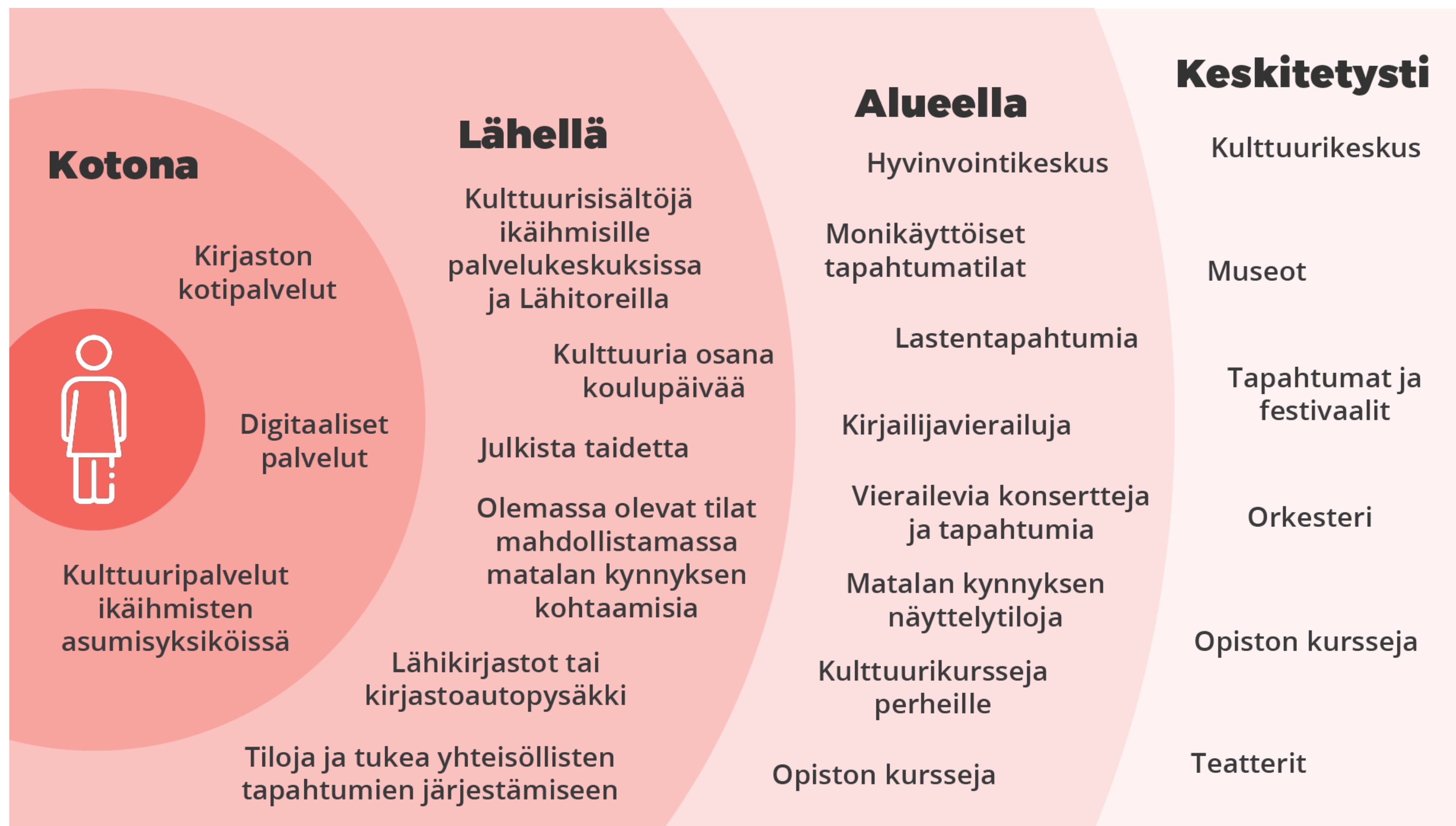

Yhdenvertaiset yksilöt: Esteettömät ja kaikille saavutettavat lähipalvelut

Asukkaat arvostavat kaikki asiakasryhmät huomioivia sekä fyysisesti että sosiaalisesti esteettömiä lähipalveluita. Lähipalveluissa tunnustetaan asiakkaiden moninaisuus ja kohderyhmien kirjo. Erityisesti lapsiperheille, liikunta- ja toimintaesteisille henkilöille, identiteetti-, kulttuuri- ja kielivähemmistöille, ikäihmisille ja asukasyhteisöille halutaan turvata yhteisöllisiä kulttuurikokemuksia asuinalueilla kunkin alueen erityispiirteet huomioiden. Lähipalveluissa kiinnitetään huomiota sosiaaliseen turvallisuuden tunteen tukemiseen muun muassa turvallisemman tilan periaatteiden avulla. Alueellisen työn kivijalka ovat kirjastot, hyvinvointikeskukset, nuoris- ja koulutilojen monikäyttöisyys sekä erilaiset olemassa olevat jalkautuvat kulttuuripalvelut.

Kulttuurin aluetyön malli

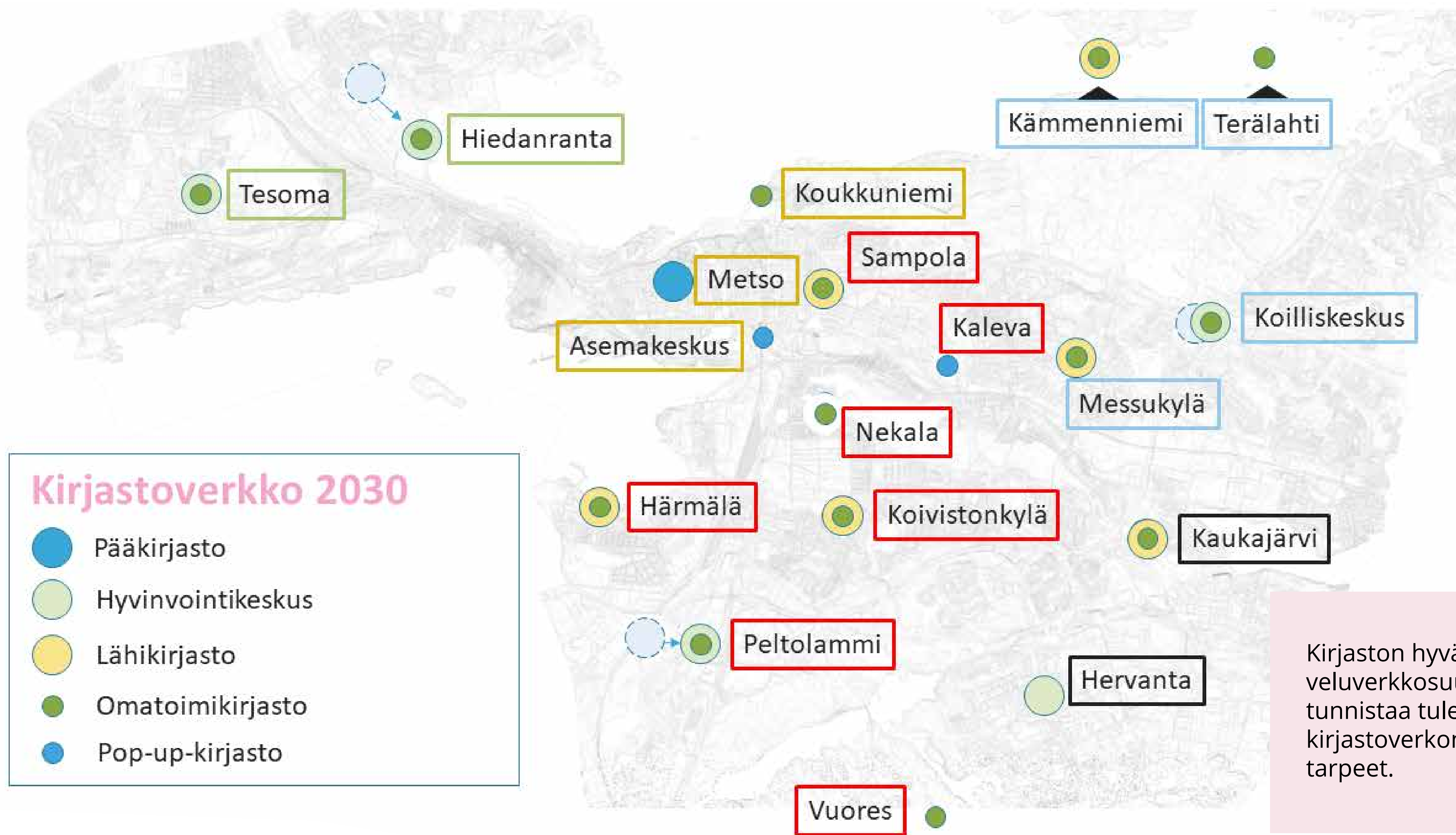
Kulttuurin alueellisten ja jalkautuvien palvelujen toimintamallia selkiytetään ja vahvistetaan. Aluekeskusten kirjastojen ja koulujen tilojen ympärille rakennetaan toimijaverkostoja ja tukirakenteita, jotka mahdollistavat yhteisöllistä kulttuuritoimintaa ja ammattitasaisten kulttuuritapahtumien ja -esitysten vierailuja alueella. Toiminnassa otetaan huomioon kunkin alueen erityispiirteet. Kokonaisuuksista laaditaan selkeät konseptit, joita markkinoidaan kootusti alueen asukkaille.

Ympäri kaupunkia kuntalaisille tarjotaan lähipalveluna mahdollisuuksia kirjastopalveluihin, harrastamiseen ja pieniin kulttuuritilaisuuksiin. Toiminnalla pyritään turvaamaan kulttuurin saavutettavuus erityisesti ikäihmisille ja lapsiperheille.

Asukasyhdistyksille ja toimijaverkostoille tarjotaan tukea asuinalueiden identiteettiä vahvistaen kaupunginosatapahtumien järjestämiseen.

Kirjaston palveluverkko

Kirjaston hyväksytty palveluverkkosuunnitelma tunnistaa tulevaisuuden kirjastoverkon kehittämistarpeet.

Kirjaston keskeisimmät tilahankkeet

Vuoreksen kirjasto

Vuores on 2040 väestösuunnitteen mukaan kaupungin 4. suurin kaupunginosa. Vuoreksen koululle v. 2017 suunniteltu kirjasto tuo kirjastopalvelut yhä kasvavan asuinalueen asukkaille ja vahvan lukutaitotyön tuen koulun oppilaille.

Peltolammin hyvinvointikeskuksen kirjasto

Peltolammin hyvinvointikeskuksen hankesuunnitelmatyö on käynnissä. Koulun ja päiväkodin yhteyteen suunniteltu n. 1000 m² kirjasto tarjoaa monipuoliset kirjastopalvelut osana uutta palvelukeskittymää.

Hervannan K-rakennuksen peruskorjaus

Hervannan kirjastorakennuksen peruskorjauksen yhteydessä kirjasto siirtyy kokonaisuudessaan 2. kerrokseen ja luopuu pohjakerroksen tiloista. Kirjastopalvelut on tärkeä osa alueen sosiaalisen turvallisuuden, yhteisöllisen toiminnan ja hyvinvoinnin edistämistä.

Hiedanrannan kirjasto osana kulttuurikeskusta

Kirjastoverkkoselvityksessä Lielahden kirjasto on suunniteltu siirrettäväksi keskeiseksi osaksi Hiedanrannan kulttuurikeskusta.

Kaukajärven kirjasto

Kaukajärven koulurakennuksen kaavasuunnittelussa otetaan huomioon mahdollisuus siirtää kirjaston tilat osaksi koulurakennusta.

Koilliskeskuksen uusi kirjasto

Linnainmaan ja Alasjärven uuden asuinalueen kehittyessä palvelutarve alueella kasvaa. Nykyisen kauppakeskuksen tila on osoitautunut toimimattomaksi, ja tila on riittämätön nykyisillekin asiakasmäärille

Kirjastot mahdollistavat matalan kynnyksen kulttuuri-, harrastus- ja tapahtumatoimintaa sekä tarjoavat yhteisölliset ja osallisuutta edistävät varattavat tilat lähellä asukkaita.

Tampereen seudun työväenopiston kampusverkosto

Tulevaisuuden työväenopisto toimii entistä keskitetympinä tehostaen opetusverkostoa keskeisillä alueilla. Kampusverkosto toteutetaan kokoamalla olemassa olevaa toimintaa ja luomalla uusia fasilitetteja. Opiston toiminnan rahoituksesta kolmannes tulee kurssimaksuista, kolmannes tuntiperusteisista valtionosuuksista ja kolmannes kunnalta.

1. Hiedanranta: hallinnollinen keskus ja kurssitilat

Kahden kunnan yhteisen opiston palvelupiste ja hallinto siirtyvät kuntien rajalle osaksi Hiedanrannan tehdasta. Uudet ja Sampolasta siirtyvät luokkatilat täydentävät tehtaan toimintaa. Sanataideopetus linkittyy tehtaan Tarinataloon. Opiston taiteen perusopetuksen kokoaminen saman katon alle linkittäen Hiedanrannan muiden toimijoiden tiloihin, tuottaa merkittäviä synergiaetuja.

2. Sampola: liikuntaa, kädentaitoja ja tapahtumia

Sampola jatkaa keskeisenä opetuspaikkana, mutta omia tiloja vähennetään. Iltakäyttö, liikunta-, kuvataide- ja kädentaitotilat jatkavat. Sampolasta poistuvat toiminnot mahdollistavat lukion toiminnan kehittämisen ja laajentamisen.

3. Nekalan kulttuurikeskus: kädentaitoja ja keramiikkaa

Onkiniemen paja siirtyy Nekalan teknisen työn tiloihin tarjoten alueen asukkaille ja talon toimijoille laadukkaat fasilitetit. Uusi keramiikkapaja tuo tekemisen riemua taloon.

4. Tammelan koulu: Sara Hildén Akatemia

Kuvataidekoulun palaaminen vanhoihin tiloihin Tammelan koulun peruskorjauksen valmistuttua edellyttää, että toiminnalle voidaan turvata siellä asianmukaiset ja riittävät tilat. Tarveselvitys tuodaan päätöksentekoon vuoden 2024 alussa. Vaihtoehtona Hiedanrannan taiteen perusopetuskeskittymä.

5. Ylöjärven Valo: Osa-aikainen palvelupiste ja kurssi-toimintaa

Ylöjärvellä säilyy vahva kurssitoiminta. Koulutuskeskus Valon tilahaasteita ratkotaan keskittämällä hallintoa ja tukipalveluita Hiedanrantaan. Aikuisten käsityön taiteen perusopetuksen sijoitumista selvitetään.

Kampusten toimintaa täydentävät kurssit yli 70:ssä eri tilassa ympäri kaupunkia sekä pop-up palvelupisteet.

Julkinen taide kartalle

Tampereella julkinen taide nähdään jatkossa yhä vahvemmin lähipalveluna. Julkinen taide luo osaltaan historiallisesti kerrostunutta ja esteettisesti korkeatasoista kaupunki- ja julkista tilaa, lisää viihtyisyyttä, vahvistaa alueiden identiteettiä ja tuo elämyksiä ja iloa arkeen.

Tampereen kaupungin julkiseen taiteeseen tavoitellaan kaupunginosien tasa-arvoa ja siten kaikkien kuntalaisten osallisuutta ja pääsyä taidkokemusten äärelle. Alueellisen yhdenvertaisuuden turvaamiseksi Tampereen olemassa olevista teoksista tehdään selvitys ja selvityksen pohjalta karttapohjainen tietopalvelu. Palvelu ohjaa osaltaan tulevia julkisen taiteen hankkeita, joiden rahoittamiseksi etsitään monipuolisesti erilaisia ratkaisuja.

Tampereella julkisia taideteoksia ja prosentti-periaatetaidetta ohjaa julkisen taiteen ohjausryhmä.

Hanna Vihriälä: Hajuaistit aakkosjärjestyksessä, 2003
Sijainti: Kämmenniemen koulu

Unto Hietanen: Kalapoika, 1957
Sijainti: Nekala, Lampipuisto

Suunnitelman toteuttamisen periaatteet

Jokainen hanke käy läpi oman kolmivaiheisen päätöksentekoprosessinsa, jonka aikana suunnitelmat tarkentuvat.

1. Tarveselvitys
2. Hankesuunnitelma
3. Toteutussuunnitelma

Laajenevien palvelujen ylläpitoon varataan riittävä määrä raha- ja henkilöresursseja.

Henkilöstö ja sidosryhmät osallistuvat aktiivisesti hankkeiden valmisteluun.

Hankkeiden aikataulutuksessa otetaan huomioon toiminnan jatkuvuus.

Rakennus- ja kunnostustöissä noudatetaan ympäristöä kunnioittavaa rakennustapaa ja minimoidaan ekologinen kuormitus.

Aikataulu ja kustannukset

Strategian mukaiset, palvelutasoa parantavat hankkeet

	Investointi	Neliöt	Kokonaisvuokra investoinnin jälkeen	Arvio käyttöönottovuodesta
Vuoreksen kirjasto	200 000 €	235 m ²	20 100 € / v	2025
Nekalan koulun muuttaminen kulttuuritiloiksi	12 250 000 €	4 680 m ²	1 496 242 € / v	2026
Kirjasto, Peltolammin hyvinvointikeskus	8 150 000 €	1 365 m ²	594 000 € / v	2027
Kirjastoauton tilat, Peltolammin hyvinvointikeskus		408 m ²	129 744 € / v	2027
Sara Hildénin taidemuseon uudisrakennus (kaupungin osuus)	18 000 000 €	4 665 m ²	1 590 750 € / v	2028-
Tampereen taidemuseon uudisrakennus	36 000 000 €	6 100 m ²	2 229 462 € / v	2029
Kirjasto, Koilliskeskus	2 500 000 €	1 000 m ²	210 000 € / v	2035-

Kiinteistön kuntoon liittyvät hankkeet

	Investointi	Neliöt	Kokonaisvuokra investoinnin jälkeen	Arvio käyttöönottovuodesta
Tampere-talon perusparannushankkeiden jatkaminen	37 400 000 €	31 718 m ²	9 973 080 € / v	-2032
Kulttuuritalo Laikun julkisivun perusparannus	1 300 000 €	2 652 m ²	715 212 € / v	2024
Hervannan toimintakeskuksen K -perusparannus	1 900 000 €	2 259 m ²	390 276 € / v	2026
Sampolaan jäävien työväenopiston tilojen perusparannus	4 980 000 €	3 657 m ²	1 045 056 € / v	2026
Tullikamarin perusparannus	10 610 000 €	2 301 m ²	1 039 032 € / v	2026
Sara Hildén -akatemia		719 m ²	291 002 € / v	2026
Taidekeskus Mältinranta	1 500 000 €	1 280 m ²	311 448 € / v	2028
Tampereen taidemuseon perusparannus	6 667 000 €	1 387 m ²	606 372 € / v	2029
Työväenmuseo Werstaan perusparannus	8 200 000 €	4 198 m ²	723 878 € / v	2030
Takahuhdin taidekeskuksen perusparannus	3 700 000 €	1 234 m ²	327 722 € / v	2025
Hatanpään entinen pesularakennus, perusparannus	2 000 000 €	890 m ²	183 751 € / v	
Tampere-talon vuosittaiset korjaustyöt aikavälillä 2023–2035	4 200 000 €			
Vuosittaiset pienhankkeet kulttuuri, museot, kirjasto aikavälillä 2023–2035	22 500 000 €			

Hiedanrannan tehtaan kokonaisuus 2028 ->

Hiedanrannan tilat	Neliöt (arvio)	Poistuvat kohteet	Huomiot
Pirkanmaan Musiikkiopisto ja Tampereen konservatorio	7800 m ²	PMO:n Kurila & De Gamlas Hem, Konservatoriorakennus	Mahdollistaa nykyisten kiinteistöjen myynnin ja ratkaisee tilallisia ja toiminnallisia haasteita.
Kirjasto	1300 m ²	Lielahden kirjasto	Kirjaston nykyisten tilojen vuokrasopimus on haaste tehtaan rakentamisen aikataulun suhteen.
Tarinatalo	1200 m ²	Lastenkirjainstituutti (Pantintalo), Yöstäjä ry:n tilat (Metso), Pirkkalaiskirjailijat (Sampolan piharakennus)	Yhteisiä tiloja kirjaston ja Työväenopiston kanssa.
Ahaa Teatterin yhteiskäyttönäyttämö ja sekä harjoitus- ja toimistotilat	600 m ²	Ahaa Teatterin toimitilat	Ratkaisee tilaongelmat teatterin itse vuokraamissa nykyisissä tiloissa ja mahdollistaa tilojen tehokkaamman käytön. Raha-avustuksen osuus siirtyy tila-avustukseksi.
Tampereen seudun työväenopiston palvelupiste ja kurssitilat	2 500 m ²	5 luokkaa, hallintotilat ja piharakennus Sampolasta, Ylöjärven toimipisteen tiloja, yht. 850 m ²	Mahdollistaa lukion toiminnan laajentamisen Sampolassa. Ratkoo Sampolan ja Ylöjärven toimipisteen tilahaasteita. Kaupunkien rajalla sijaitsevat toimitilat perusteltu ratkaisu. Mahdollistaa resurssien jakamisen muiden Tehtaan koulutus- ja kulttuuritoimijoiden kanssa.
Galleria	300 m ²	-	Näyttelytila toimii kirjaston ja Tarinatalon yhteydessä.
Esittävien taiteiden black box, harjoitus- ja toimistotilat	1 100 m ²	Osa toimijoiden nykyisistä tiloista poistuu.	Käyttäjinä mm. Pirkanmaan tanssin keskus, Improvisaatioteatteri Snorkkeli, Sorin sirkus, Tampereen Freelance -näyttelijät, ym. Toimijat maksavat harjoitustilojen vuokran ja esitystilojen käyttövuorot.
Suuri monikäyttöinen tapahtumasali (Hiertämö)	1200 m ²	-	Sali mahdollistaa monipuoliset vaihtuvat tapahtumat ja yhteistyön ulkopuolisten toimijoiden kuten av-alan kanssa.
Kartano	1000 m ²	-	Mahdollistaa yhteisöllisen kulttuuritoiminnan jo ennen tehtaan tiloja. Osa vuokrasta jo kulttuurissa. Käyttäjiltä veloitetaan osa vuokrasta.
YHTEENSÄ	17 000 m²		

Hankkeet, joiden toteutustapa ratkaistava

	Investointi	Neliöt	Kokonaisvuokra investoinnin jälkeen
Kokoelmakeskuksen perusparannus	39 600 000 €	11 020 m ²	3 704 518 € / v
Kurpitsatalo	400 000 €	80 m ²	32 623 € / v
Pyynikin kesäteatteri (sis. huoltorakennus)	Tilannetta tarkasteltava kokonaisuutena valtuustoaloite huomioon ottaen.		
Hervannan kulttuuritilat tai tilojen yhteiskäyttö	Alueella tarve kehittää kulttuuritoimintaa olemassa olevissa kiinteistöissä.		

Palveluverkosta poistuvaksi esitettävät kohteet

	Neliöt	Kokonaisvuokra	Vaikutus palveluihin	Vaikutukset kiinteistöön
Linnainmaan Koillis-keskus	1 171 m ²	333 318 €	Siirtyy uuteen hyvinvointikeskukseen	Vuokrasopimus päätetään ja kohteen hallinnasta luovutaan.
Nekalan kirjaston väistötilat	161 m ²	96 216 €	Siirtyy osaksi Nekalan koulu	Vuokrasopimus päätetään ja kohteen hallinnasta luovutaan.
Lielahतिकeskus	1 071 m ²	392 251 €	Siirtyy osaksi Hiedanrannan tehdasta	Vuokrasopimus päätetään ja kohteen hallinnasta luovutaan. Selvitetään mahdollisuudet aikataulun aikaistamiseen.
Sara Hildénin taide-museo	2 453 m ²	312 885 €	Siirtyy uudisrakennukseen Finlaysonille	Kiinteistö jää Tampereen kaupungin omistukseen. Uutta käyttötarkoitusta etsitään.
Taidemuseon toimis-totilat, TR1	523 m ²	107 266 €	Siirtyy osaksi Taidemuseon uudisrakennusta	Vuokrasopimus päätetään ja kohteen hallinnasta luovutaan.
Työväenopiston paja-tilat, Onkiniemi	213 m ²	17 032 €	Siirtyy osaksi Nekalan koulu	Kiinteistöt luovutetaan Särkänniemen kehitysyhtiölle uutta käyttötarkoitusta varten.
Sara Hildénin kuva-taidekoulu, Tredu	1026 m ²	85 229 €	Siirtyy takaisin osaksi Tam-melan koulua	Tilat jäävät kaupungin omistukseen. Uusi käyttötarkoitus.
Koko kylän piha ry: Entisen Pyynikin sairaalan pesula-rakennus	129 m ²	4 800 €	Toiminta jatkuu nykyisellään uuden asemakaavan vahvis-tumiseen ja alueen rakenta-miseen asti.	Piha-aluetta kehitetään muuhun käyttötarkoitukseen.

Palveluverkosta poistuvaksi esitettävät kohteet (jatkuu)

	Neliöt	Kokonaisvuokra	Vaikutus palveluihin	Vaikutukset kiinteistöön
Suomen Lastenkirja-instituutti (Pantintalo)	518 m ²	102 924 €	Siirtyy osaksi Hiedanrannan tehdasta	Vuokrasopimus päätetään ja kohteen hallinnasta luovutaan. Peruskorjauksen kulut vältetään.
Pirkanmaan Musiikkiopisto: De Gamlas Hem ja Kurila	2464 m ²	131 271 €	Siirtyy osaksi Hiedanrannan tehdasta	Kiinteistöjen peruskorjaukset vältetään. Kiinteistöt voidaan myydä.
Sampolan entinen asuinrakennus	116 m ²	24 555 €	Toiminta siirtyy osaksi Hiedanrannan tehdasta	Kiinteistö voitaisiin siirtää osaksi lukion palveluverkkoa. Tila sopisi ihanteellisesti lukiopajatoimintoihin.
Tampereen seudun työväenopiston tiloja Sampolasta ja Valosta	850 m ²	162 350 €	Toimintoja siirtyy osaksi Hiedanrannan tehdasta	Mahdollistaa Koulutuskeskus Valon kehittämisen ja Sampolan lukiotoiminnan laajentamisen.

Lisäksi esitetty suunnitelma mahdollistaa seuraavista palveluverkon ulkopuolisista kiinteistöistä luopumisen

	Neliöt	Vaikutus toimintaan	Vaikutukset kiinteistöön
Onkiniemen trikootehdas	2277 m ²	Tilassa toimii 37 erillistä toimijaa. Käytössä olevista tiloista noin 40 % on vuokrattu pienyrittäjille, jotka etsivät uudet toimitilat vapailta markkinoilta. Kulttuuritoimijoista osalle voidaan löytää tilat Nekalan koululta valtuuston ponsipäätöksen mukaisesti. Kaikille korvaavat tilat eivät sovi. Merkittävä osa tehtaan toimijoista vastustaa aikeita tilasta luopumisesta.	Kaava mahdollistaa kiinteistön kehittämisen asumiseen ja kulttuuri-toimintaan.
Villa Sakari	176 m ²	Tiloissa toimiville bändeille tarjotaan tiloja Nekalan koululta. Nekalan lopullinen konsepti määrittelee löydetäänkö tilat kaikille vai siirtyykö osa toimijoista vapaille markkinoille.	Kiinteistö myydään.
Ahaa Teatteri	637 m ²	Teatteri luopuu itse vuokraamastaan tilasta ja muuttaa osaksi Hiedanrantaa. Tila on epäkäytännöllinen ja sen vuokra kasvaa jatkuvasti. Kaupungin avustuksesta osa siirtyy tila-avustukseksi.	Tila vapautuu muuhun käyttöön.
Tampereen musiikkiopiston säätiö / Tampereen konservatorio	6012 m ²	Musiikkioppilaitoksille tehdään uudet yhteiset tilat Hiedanrantaan.	Kiinteistön omistaja etsii kiinteistölle uuden käyttötarkoituksen. Kaupunki omistaa tontin.

Yhteenveto

Alustava investointitarve yhteensä 2023-2035*

217 114 700 €

* Ei sisällä vuokrahankkeiden investointikuluja tai investointiavustuksia.

	2022	2035	Prosentuaalinen muutos
Asukasmäärä	249 060	286 342	+15 %
Palveluverkko m ²	118 039 m ² **	134 074 m ²	+13,6 %
m ² / 100 asukasta	47,4 m ²	46,8 m ²	-1,3 %
Asiakasmäärä	4 200 000 (2019)	6 000 000	+42,9 %

** 2022 sisältää vertailtavuuden vuoksi palveluverkon ulkopuoliset poistuvat kulttuurikohteet.

Investointien ja uusien ulkoisten vuokrien vaikutukset

	2022	2035	Prosentuaalinen muutos
Vuokrakulut €	19 761 601 €***	34 351 935 €	+73,8 %
Vuokrakulut €/asukas	79,34 €	119,97 €	+51,2 %
Vuokrakulut €/asiakas	4,71 €	5,28 €	+12,1 %

*** Pitää sisällään toimijoiden itse aiemmin maksamia vuokria.

TAVOITE 2030

Tampere tunnetaan kansainvälisen tason tapahtumien ja kulttuurin keskittymänä ja houkuttelemme elämysten äärelle ympäri vuoden.

Liitteet

1. Hiedanrannan konseptikuvaus (2023)
2. Vaikutusten ennakkoarviointi (2023)

Kiitos!

Palveluverkkosuunnitelman kuvat: Laura Vanzo, Olli-Pekka Latvala, Saarni Säilynoja, Jaakko Laurila, Aarti Ollila Ristola Arkkitehdit Oy, Janne Hovi, Markkinointiosakeyhtiö i2, Arkkitehtitoimisto NOAN, Jari Kuusenaho, Tampereen taidemuseo, Ilona Kyykoski